Ч. 8 ВЕРЕСЕНЬ 1982 No. 8 SEPTEMBER 1982

НАШЕ ЖИТТЯ
OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

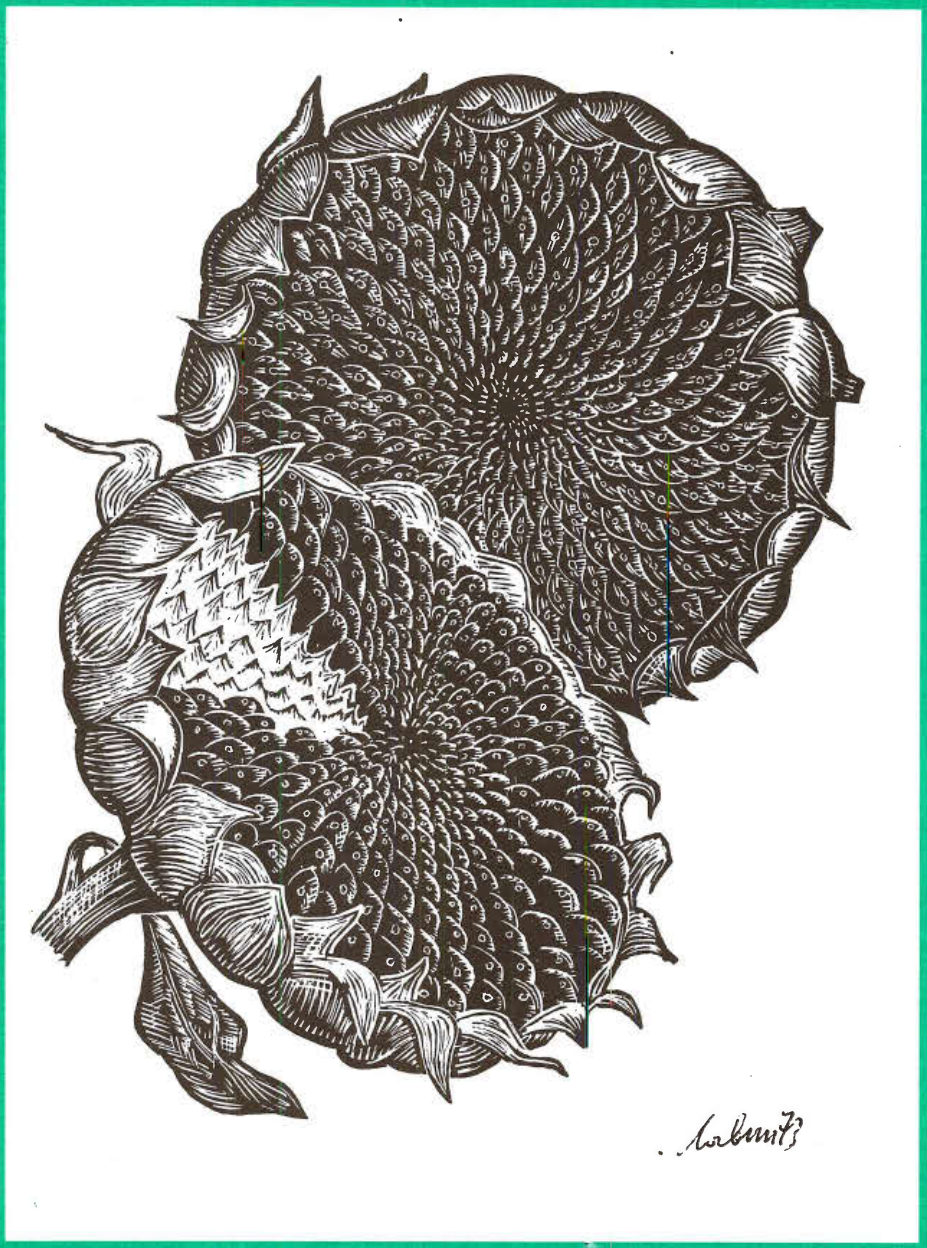

www.unwla.org

НАШЕ ЖИТТЯ
OUR LIFE

Р. XXXIX ВЕРЕСЕНЬ 1982 SEPTEMBER 1982 Vol. XXXIX

У. Л. "Гетьте, думи, ви хмари осінні" 1
Українська жінка в двох світах 3
В.. Симоненко. Є тисячі доріг 3
Л. Костенко. Естафети 3
Р. Б. Осінь 4
В. Кобилянський. Так смутно прекрасні 4
Український Музей 5
Наші земляки на островах невільницького архіпелагу 6
С. Караванський, Н. Строката. Заява 6
Вітаємо з уродинами 7
Н. Світлична. Камерний концерт 8
100-тисячний Фонд ім. О. Лотоцької 10
Звернення в обороні Ю. Шухевича 10
Л. Храплива-Щур. "Чорнобривців насіяла мати" 11
З. Когут. Нічого не було 13
О-КА. Не лише на похоронах, але і на весіллях 14
Е. П. Біма. Данилко — дитина мішаного подружжя 14
Тільки між нами а телефоном. **Л. Калинович.** Чи бути собою 15
Вісті з Централі 16
СФУЖО 17
Our Life 19
Практичні поради Наталки 23
Харчування. **Л. Гриців.** Вечера з печі 24
Нат. Серед зелені і квітів 24
Вишивка. Братчик і сестричка 25
Хроніка Округ. **Північний Нью-Йорк** 26
Нова Англія 30
Дописи Відділів і Округ 31
Посмертні згадки 32
Замість квітів ..... 33, 36, обкл.
Нашим малятам 34
Річні збори ..... обкл.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"
108 Second Ave. Редакторка Уляна Любович
New York, N. Y. 10003 Tel (212) 674-5508
Tel. (212) 533-4646

Український Музей — 203 Second Ave., New York, N. Y. 10003 Tel. (212) 228-0110

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за вийнятком серпня
Редактор — Уляна Любович
Редакційна колегія: Світляна Андрушків, Марія Барагура, Лідія Бурачинська, Любов Волинець. Англомовні сторінки ред. А. Г. Савицька
Мовна редакція — Наталя Лівицька-Холодна.

На обкладинці. Соняшники. Юрій Логвин, Київ. 1973 р.
Cover illustration. Sunflowers. Yuriy Lohvyn, Kiev, 1973.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices".

Copyright 1982 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
International Copyright Secured — All Rights Reserved
Made in U. S. A.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська — голова
Теодозія Савицька — 1-ша заступниця голови
Марія Томоруґ — 2-га заступниця голови
Лідія Гладка — 3-тя заступниця голови
Наталія Даниленко — 4-та заступниця
Анна Дидик — протоколярна секретарка
Марія Савчак — кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі — англомовна секретарка
Ольга Літепло — касирка
Іванна Ратич — фінансова секретарка
Ольга Гнатейко — вільний член
— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Марія Крамарчук — організаційна
Оксана Ленець — культурно-освітня
Любов Волинець — музейна-мистецька
Марта Данилюк — виховна
Анна Кравчук — суспільної опіки
Ірена Качанівська — касирка суспільної опіки стипендій
Ірена Чайківська — пресова
Ірена Куровицька — зв'язків
Марта Федорів — зв'язків
Люїса Сакс — статутова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ольга Муссаковська — голова
Ірена Кіндрачук, Леся Ґой — членки
Евгенія Новаківська
Ростислава Яхницька — заступниці

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ліда Колодчин — Дітройт
Ростислава Матла — Філядельфія
Лідія Маґун — Нью-Йорк
Іванна Мартинець — Північний Нью Йорк
Ірина Чайківська — Нью Джерзі
Надія Дейчаківська — Округа Огайо
Евстахія Струтинська — Чікаґо
Анна Любинська — Нова Англія
Тетяна Дурбак — Південний Нью Йорк

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
Notting Hill Gate, London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Suppky"
16a Prospect St.
Gleroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2.
France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Munchen 5, Rumfordstr. 21

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

ЮМПЗ. Вовча тропа. Юначки виводять купальські хороводи. Світлив Тарас Сохан. З дозволу "Українського тижневика".

Plast Jamboree (UMPZ), Vovcha Tropa, East Chatham, N.Y. "Yunachky" performing "Kupalo" traditions.

Photo by Taras Sochan. Courtesy of The Ukrainian Weekly.

"ГЕТЬТЕ, ДУМИ, ВИ ХМАРИ ОСІННІ*!"

Бувають такі, що думають про сонце навіть тоді, коли чорні хмари закривають небо. Хоч самі у тінях, вони певні, що хмари розвіє вітер, а сонце знову і знов роз'яснятиме чорні тіні. Але навіть у таких оптимістів може закрастися сумнів, коли слухають новин: тих з широкого світу, про війни, напади, знущання, крутійства політики. Але теж вістки про зло, що ширяться внутрі суспільств. Нужда, вбогість, голод і терпіння в убогих країнах. А у інших, багатших і нібито свобідних народів зіпсуття, злочинність. Варварське нищення, що стає самоціллю, якби розвагою, наче б виявом сили й відваги.

Але навіть у песимістів зродитись могла надія на краще, коли б мали нагоду побувати серед нашої молоді цього літа. Чи то тисячолюдні фестивалі на Верховині чи Союзівці, хоч змістом розвагові й пописові, всетаки вимагали зусилля та підготовки молодих. А при тому вони є виявом туги за своїм довкіллям, своїм середовищем.

Ювілейна Пластова Зустріч у 70-ліття Пласту стала теж виявом того, куди прямує і що притягає нашу молодь яка вона. Від самого початку: порядок в таборуванні, підготовка приміщень, парковиськ. Все влаштоване справно. Запалав "Вічний вогонь", що його передають із зустрічі на зустріч навіть почерез океан.

Біля півтора тисяча пластунів із різних країн та континетів від найменших новачат, юнаків, старших пластунів аж до сеніорів. Були теж гуртки з інших етнічних скавтових організацій.

Продефілювали перед Начальним Пластуном і членами Пластового проводу, а теж перед тими сеніорами, які вже 70 років тому стали пластунами. Митрополити обох віровизнань, пластові капеляни, представники організацій приймали дефіляду.

Спільний молебень обох Митрополитів Кир Мстислава і Кир Степана розпочав зустріч, а після цього відправлено Служби Божі.

А потім тиждень таборування з прогулянками в Адірондак і інші ближчі околиці, з різнорідними пластовими зайняттями, змагами, ватрами окремих таборів тощо.

Усюди, розказують учасники, панував правдиво пластовий дух, наче відлуння Сокола чи Остодору.

У "День дружби" прибув гурток молоді СУМ із провідником. Не тільки з добрим словом-привітом та дарунками але теж з дружбою, бо включилися в програму цього дня і брали участь у вечірці.

Висліди змагань юнаків і новаків дали змогу тим, хто здобув перші місця показати свої пластові вмілості перед іншими пластунами й гостями, що прибули на закриття ЮМПЗ.

Біля 500 юначок з усіх околиць США вдягнені у стилеві одяги з різнокольоровими стрічками та віночками вивели купальські хороводи, які приготовила Любов Волинець.

А увечорі ватра з різнорідною програмою. Закінчив її фільмовий монтаж, слово Начального Пластуна, спів і великий тризуб, який різнокольоровими світлами роз'яснював всю ніч площу біля ватри.

Очевидно не все і не всі були ідеальні, напевно песимісти могли б неодне скритикувати. Але цього злого було напевно менше ніж буває в інших спільнотах. Про це недобре можна дискутувати й направити.

В неділю, 22-го серпня відправив Службу Божу Кир Василь Лостен, в раз з сімома священиками-пластунами. По склоні пагорба, на верху якого у каплиці правили Службу Божу, двома довгими рядами посувалися численні пластуни до причастя. А після Служби Божої на закінчення ЮМПЗ знову дефіляда новаків, юнаків, старших пластунів і сеніорів.

Докінчення на обороті

**Леся Українка.* Contra spem spero

Фраґменти купальських хороводів.
Фото Л. Зєлик

Portions of the "Kupalo" traditions.
Photo by L. Zielyk.

Докінчення: ***ГЕТЬТЕ, ДУМИ, ВИ ХМАРИ ОСІННІ***

Думалося: скільки ж це пластунів за тих 70 років віддало своє життя за батьківщину. Скільки ж їх внесло у суспільне життя нашого народу свій вклад праці, знання і громадського вироблення. Скільки стало провідними духовниками, вченими, мистцями.

Скільки пластунок вклало свою працю в нашу організацію СУА, де часто займали і займають провідні становища.

А дивлячись на маршуючу молодь ставало відрадніше. Бо з них, хай що не всі, але напевно багато внесе свою молоду силу, запал і громадське вироблення у наші ряди.

У. Л.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА У ДВОХ СВІТАХ

Довгоочікувана Жіноча конференція уже близько. Декілька соток жінок і немало чоловіків прибуде на Союзівку, щоб взяти участь у програмі приготованій на 2-го — 3-го жовтня на Союзівці.

Уже вступна реєстрація принесла зголошення не тільки з усіх кінців США від Каліфорнії до Фльоріди і Ґеоргії. Прибудуть теж учасники з Канади й Арґентіни. Різного віку з широким і різнорідним вахлярем зацікавлень. Спільне для них усіх глибоке зацікавлення інтеґрацією їхньої української спадщини з життям жінок, які живуть в Америці.

Двомовна програма Конференції укладена так, щоб виявити турботи й зацікавлення українських жінок, які живуть у двох культурах.

Програма зложена так, щоб присутні могли взяти максимальну участь у панелях, семінарах, виставках тощо.

Подаємо список панелів-семінарів.

1. Українська ідентичність і традиція — Наталія Кормелюк, Меріленд
2. Українські школи та молодечі організації — Галина Кутко, Нью Джерзі
3. Мішані подружжя — Христина Мельник, Конектікат
4. Збереження української мови — Рома Дигдало, Мічіґен;
5. Українці в американській політиці — Марта Кічоровська, Мериленд
6. Засоби комунікації — Рома Сохан-Гадзевич, Нью-Джерзі
7. Працююча жінка — Ксеня Драґан, Конектікат
8. Українець — Петро Ставничий, Нью-Джерзі
9. Жінки в кризі — Мотря Кушнір, Пенсільванія
10. Жінка майбутнього (завтрішнього) — Леся Слободян, Нью-Джерзі
11. Самітні українці — Марта Кордуба, Нью Джерзі

Крім цього плянуються панелі з ділянки української культури, літератури й мистецтва.

Історичне тло для заплянованих на Конференції дискусій, представить історик д-р Марта Богачевська-Хомяк з Вірджінії. Вона виголосить під час пленарної сесії доповідь про український жіночий рух в XIX і XX століттях.

Василь Симоненко

Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок,
Є тисячі ланів, але один лиш мій.
І що мені робить, коли малий зажинок
Судилося почать на ниві нерясній?

Чи викинути серп і йти байдикувати,
Чи долю проклясти за лютий недорід
І до сусід пристать наймитувати
За пару постолів і шкварку на обід?

Коли б я міг забуть убоге рідне поле,
За шмат цієї землі мені б усе дали...
До того ж і стерня ніколи ніг не коле
Тим, хто взува холуйські постоли.

Та мушу я іти на рідне поле босим,
І мучити себе й ледачого серпа,
І падати з утоми на покоси,
І спать, обнявши власного снопа.

Бо нива це — моя! Тут я почну зажинок,
Бо кращий урожай не жде мене ніде,
Бо тисяча доріг, мільйон вузьких стежинок
Мене на ниву батьківську веде...

Ліна Костенко

ЕСТАФЕТИ

Різні бувають естафети.
Міщани міщанам передають буфети,
Заяложені ложки, тупі ножі,
Глупоту свою і думки чужі.

Різні бувають естафети.
Воїни воїнам передають багнети.
Майстри майстрам — свої таємниці,
Царі царям — укази й таємниці.

Різні бувають естафети.
Передають поетам поети
З душі у душу,
Із мови в мову
Свободу духу і правду слова,
Не промінявши на речі тлінні —
На славолюбство і на вигоду.
І не зронивши.
Бо звук падіння
Озветься болем в душі народу.

В суботу увечорі відбудеться концерт жінок мисткинь, який підготовляє Марта Андріюк з Конектікат.

Передбачено теж вільний час, який уможливить учасникам товариські і професійні зв'язки. Ця неформальна мережа зв'язків це один з важливих аспектів Конференції.

Ораганізаційний Комітет Української Жіночої Конференції

Р. Б.

ОСІННЄ

Малярка-весна вичерпала свою артистичну інтуїцію. І так натрудилася досить. Стільки перших весняних квітів,.. травники, кущі, дерева, змінливе небо, гра соняшного світла, чари місяця. Сонце дійшло свого вершка. Зацвіла скромна медова квітка. Знеможена весна сіла під її кущем, не встоялася його наркотикам і заснула.

Ранком на свіжу зелень травників упали жовті листки, перші стежі літа. Громовиці модерними ритмами на бубнах заграли привітальний марш, святоіванські черев'ячки виводили хороводи. Та літо не дало себе підкупити артистичними залицяннями. Воно практичне, без поезії. Сипле промінням сонця, спішить дозрівати. Грозить блискавицями: давайте контінґент, бо буде зле з вами! Земля спішила із своїми плодами. Зілля, овочі, збіжжя. Літо повними пригорщами ладувало стоги, засіки, комори. Заабсорбоване своїми багатствами не доглянуло ворога.

Його територію зайняла нова володарка, химерна кокетка, красуня осінь!

Заглядає до кожного вікна, манить-чарує, або відвернеться і проганяє геть! Кидає нами від однієї скрайности в другу. Пригріє рясним сонцем, відбере рештки волі, йдеш і розпливаєшся. Тратиш почуття часу, простору, стаєш маленькою пасивною частиною довкілля. На часок добре так забути себе. Та знов супротивний вітер заслонить небо тяжкими хмарами, потоки дощу-плачу проймуть тебе холодом до костей. Плачеш душею за розтраченим життям, за змарнованими можливостями, за тим, що не вернеться. Ходиш від вікна до вікна, з одного кутка в другий, ні звідки промінчика. Темно-сіро, все здається тягарем і мусиш його нести, не маєш права скинути. Вичерпалися запаси сліз, дощ похлипуючи втихає, гаряча земля полудня парує густою мрякою. Огненні кулі вуличних ліхтарень моргають привабливо вечірнім сутінкам. Ідеш вузькою доріжкою лісового парку. Бабине літо, мов мамині долоні, зганяє рештки смутку. Тихою хусткою окутує тебе резиґнація. Якийсь стукіт за плечима. Не тривожся! Вже ніхто не йде за тобою, то тільки жолуді падуть долів і котяться стежкою, доганяючи одне одне. Дарма! Так людські долі мусять іти, кожна своєю дорогою.

На галявині окутані мрякою дерева тихо хитають вершками, немов розказують собі інтимні переживання, обмовляють кокетку-осінь.

Вітер прогнав сіру мряку. На заході заблис золотий окрайчик місяця. Дерева-дами зачали дефіляду осінніх вечірніх туалет і йдуть у балевий танок. Голова завертається від багатства вражінь.

Рано за вікном революція! Червонолиста осика потяла свій стрій на малі летючки і розпустила їх з вітром, закликаючи всіх до повстання. "На страйк, на страйк! Скидайте з себе старе, домагайтеся іншої долі. Досить сірих буднів!"

Услужний вітер поніс по городах червоні картки, та ніхто не спішився слухати осики. Сусід, молодий дубок, почервонів зі сорому, бо стоїть коло нього сухоребра, гандрабата!

Пташки рознесли ту новину аж до лісу. Старий ширококрилий яструб прилетів сам, перевірити небуденну революційну акцію, та не вспів вичитати бештанції авантурниці осиці. Крикливі ворони прогнали його геть! Господар згорнув граблями червоні летючки до пластикових мішків, а вітер сховався до другого краю. Зелена форситія на знак протесту зацвіла другий раз веселим жовтим квітом. На жаль, одна форситія не поверне весни. Після невдалої революції осінь змінила тактику.

Прибрала ролю маломістечкової перекупки. Розперлася червоноволоса по цілім саду. Порозкидала довкола свій крам і не дає змоги перейти. По землі розстелила різнокольорові килими листя, до сонця мерехтять ніжно-перлисті оксамити, горою розвішані блакитні шовки, на невидимих дротах пересуваються у безнастанній виставці білі, пушисті хутра хмар. Невидимі апарати передають ніжну музику, а цілий той "супермаркет" переповнений шампанським запахом осени ще сильної, щойно дозрілої. Ноги енерґійно пробігають по тих килимах, очі не можуть насититися красою виставленого краму. Музика і запах осени мов наркотик виеліміновують дійсність, несуть кудись в простори!

Нечутно вночі прийшла нова гостя-зима. Хата залита відсвітами снігу. Розхристані нагі вакхантки дерева закутались в білі завої, дивуються своїй красі. Дуби рудобороді гріховодники моргають кучерями до зелених невинних ялиць. Червоноголовий дятел носить любовні записки від одних до других. Тільки святе дерево загорнулося в білу мантилью, наїжило колючки і не бере участи в тій забаві. Горби вкриті розбавленою дітворою на санках. Білою доріжкою йде старенька пані.

В руках паличка.

ВОЛОДИМИР КОБИЛЯНСЬКИЙ

* * *

Так смутно-прекрасні осінні дні,
Як з шелестом листя пожовкле спадає,
Нечутно той шелест за літом ридає,
Що вснуло в сосновій труні —
Так смутно-прекрасні осінні дні...

Краса переходу — найвища краса...
Прекрасне те листя, що впало під ноги, —
Як трупом засохлим покриє дороги,
Ясніші стають небеса.
Краса переходу — найвища краса...

1916-1917

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРІМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

По 1000.00 дол. — Анна Гувер, Володимир Петришин;
500.00 дол. — 62-ий Відділ СУА;
по 100.00 дол. — Любов Челеська, Соломія Дроздовська;
по 50.00 дол. — Ірина Гриневич, 25-ий Відділ СУА, Олег Склепкович в доповненні жертви СПС Норт Америка;
по 25.00 дол. — о. Віталій і Анна Коваленки, Микола Зацухний, Лідія Придаткевич, Варвара Бакало, Володимир Михайлів;
по 20.00 дол. — д-р Йосиф і Лідія Оришкевичі, о. Володимир Грабець, Іванна Блага;
по 15.00 дол. — Христина Карпевич, Петро і Ольга Матули, Лаврентій Добош, Марія Залітач;
по 10.00 дол. — Ольга Качмарська, Любов Долинська, Петро Кібало, Надія Ґулай, Роман і Віра Запутовичі, Луцієн і Тереса Шевалаї, Михайло і Ніна Михалевичі, Марія Білинська, Йоганна Петик, д-р Василь і Оксана Марчуки, Анна Шайко в подяку 62-му Відділові СУА, Анна Зирук;
по 5.00 дол. — Микола Барицький, Аркадія Перейма, Микола Зизюк.
2.00 дол. — О. Ерстенюк.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

В сітлу пам'ять бл. п. **Петра Литвина** 50 дол. на потреби Українського Музею складають,

Парафіяни церкви Народження Пречистої Діви Марії в Нью-Бронсвіку.

в 7-му числі НЖ помилково подано, що жертводавцями були д-р Богдан і Марта Цимбалісті.

В пам'ять бл. п. **Марії Солонинки** і бл. п. **Є. Майко** складаю 100.00 дол. на потреби Українського Музею **Наталія Єреґа**

В 7-му числі НЖ помилково подано, що пожертва була зложена в пам'ять **Марії Солошинської і Є. Манько.**

Д-р Богдан і **Марта Цимбалісти** склали 20 дол. на Український Музей в Нью-Йорку замість квітів на могилу **д-ра Лева Дубаса.**

Пожертва була зложена в січні 1982 р. Прошу вибачити за спізнене поміщення у "Нашому Житті".

Прошу ласкаво вибачення за ці помилки.

Дарія Байко,
адміністративний директор
Українського Музею

У ч. 7 "Нашого Життя" на ст. 8 подано мильно підпис під світлиною "Соборна церква Успіння Пресвятої Діви Марії в Печерській Лаврі". Повинно бути: Золотоверхий Михайлівський Манастир збудований у 1108-1113 рр. Перебудований у XVII-XVIII ст. Зруйнований в 1935-1936 рр.

Church of St. Michael of the Golden Domes (Mykhailivska Zolotoverkha) of the Monastery of XVIII c., demolished 1935-36.

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

В 10 річницю смерти нашої дорогої мами **бл. п. Анастазії Кушнір** складаємо 1,000 дол. на купівлю будинку для Українського Музею в Нью Йорку,

Ірена і Лев Кушнірі

250.00 дол. — Зенон Михалевський;
по 100.00 дол. — Олена Чорна, Христина Аглая Чорна, Володимир Возний;
50.00 дол. Василь і Галина Беровці;
32.00 дол. — Розалія Фенчинська;
25.00 дол. — Галина Горбова — в пам'ять брата бл. п. Михайла Гайдука;
20.00 дол. Анна і Данило Мохи;
10.00 дол. — Василь Петришин.

ПОЖЕРТВИ ДЛЯ КРАМНИЧКИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

84-ий Відділ СУА, Чікаґо, Ілл. — Туня Грот — 1 вишивана подушка.
Лена і Михайлина Печаки, Ферпорт, Н. Й. — 1 вишиваний обрус із 12 малими серветками, 1 мала серветка з нашитими старими взорами.
Дарія Самотулка, Принстон, Н. Дж. — 12 писанок

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

В пам'ять покійної моєї дружини **бл. п. Анни Петровської** складаю пожертву 300.00 дол. на Український Музей,

Павло Петровський

В пам'ять нашої св. п. стриянки **проф. Мирослави Морозової** складаємо даток на Український Музей 100.00 дол.

д-р Роман і Ольга Морози

Замість квітів на могилу **бл. п. Івана Когута** складаю 100.00 дол. на Український Музей,

Теодозія Когут

Замість квітів на могилу **Анни Смеречинської** складаємо 100.00 дол на Український Музей,

47-ий Відділ СУА

В світлу пам'ять **Стефанії Ґрубської,** членки Союзу Українок Америки, складаємо пожертву на Український Музей в сумі 50.00 дол.,

Антонія і Антін Змиї

Замість квітів на могилу **бл. п. д-р Івана Крупського** складаємо 50.00 дол. на Український Музей,

Володимир і Люба Мриглоцькі

В першу річницю смерти нашої дорогої мами, бабці та прабабці **св. п. Марії Дзюблик,** замість квітів на могилу, складаю 25.00 дол. на Український Музей,

Галина Дмитревич

Докінчення на обкладинці

НАШІ ЗЕМЛЯКИ НА ОСТРОВАХ НЕВІЛЬНИЦЬКОГО АРХІПЕЛАГУ

Чимало наших активістів громадського життя вже багато років вели акції на захист та допомогу в'язневі-закладнику Юрієві Шухевичу.

Усі, хто занепокоєний долею Юрія, напружено чекали наближення 1982-ого року, бо це рік, який, здавалось, обіцяв Юрієві можливість виходу з в'язниці.

Та от вже минулого року стали надходити сумні вістки: Юрій втрачає зір, Юрія переведено до тюремної лікарні для хірургічної операції очей. А нещодавно стали надходити ще сумніші вістки: після хірургічної операції Юрій втратив 99% зору, що означає повну сліпоту. З тих листів дізнаємося також про те, що реченець тюремного ув'язнення Юрія має скінчитися наступного року.

Каліцтво Юрія могло б звільнити його від заслання. Це змушує нас до більш активних змагань за виїзд Юрія Шухевича з СССР разом з його родиною.

Роман та Ірина Шухевичі — діти Юрія і Валентини. 1978.

Roman and Irene Shuchevych — the children of Juriy and Valentina. 1978.

ДО ЧЛЕНІВ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНҐРЕСУ

Коли історики писатимуть книгу злочинів совєтського КҐБ, у довгий список моторошних фактів їм доведеться вписати ще й осліплення інакодумців... Так... Ті, що на підставі "наукових" теорій холоднокровно знищували мільйони людей, можуть похвалитися ще й цим.

З-поза колючих дротів та тюремних ґрат прийшла вістка: вічний в'язень совєтських тюрем, весь злочин якого полягав у написанні двох десятків слів з критикою совєтських порядків, — Юрій Шухевич — після операції зробленої йому в тюремній лікарні, втратив 99% зору, тобто, фактично, був осліплений. Осліплення Юрія Шухевича, який у 14 років став в'язнем тільки тому, що був сином керівника повстанців — генерала Романа Шухевича, це ще одна ланка у довгому ланцюгу злочинів КҐБ проти людяности і проти українського народу.

Юрій Шухевич був уперше заарештований 1948 року, коли йому було 14 літ. Юридичні пом'якшення періоду "відлиги", які передбачали звільнити усіх засуджених малолітніх політичних в'язнів, Ю. Шухевича не торкнулись. Зате 1958 року він був вдруге засуджений по так званій "камерній справі". На цей раз його "злочин" полягав у висловлюваннях проти совєтського режиму в тюремній камері. "Лібералізація" та "гуманізація" совєтського режиму, про які так багато говорилося на Заході, Юрія Шухевича обійшла. Він сів ще раз сидіти 10 років — до 1968 року.

Звільнений 1968 року Ю. Шухевич був поселений (бо мав ще 5 років заслання) на Кавказі, де одружився, ставши батьком двох чарівних дітей. Але рука совєтського україножерського Молоха знайшла його і тут. У березнчі 1970 року його знову заарештовують, обвинувачуючи у написанні папірця з двох десятків слів. За цей папірець він дістає титул особливо небезпечного державного злочинця і 11 років найсуворішої кари — тюремного ув'язнення.

Той, хто знає, як виглядає ув'язнення особливо небезпечних державних злочинців у Володимирській тюрмі, той не здивується, що за 11 років ув'язнення людина або осліпає, або буде спаралізована, або психічно захворіє. Для Шухевича, який уже відбув до того 20 років ув'язнення, було вибрано саме таку "кару" — 11 років саме цієї тюрми.

Совєтські закони передбачають, що після відбуття половини реченця і при відсутності порушень в'язня переводять з тюрми до табору (вірніше до тюрми з трохи слабшим режимом). Тільки до Ю. Шухевича і ця "гуманність" не була застосована.

Каґебісти не могли не знати стану його здоров'я. Вони знали, але із затаєнною зловтіхою чекали на розв'язку цієї траґедії — повного осліплення своєї жертви. І коли це сталося, коли Ю. Шухевич осліп, вони дозволили родичам написати про це на Захід, бо ж мало сліпити людину, треба ще й мати втіху, повідомити про це симпатиків, як генерала Р. Шухевича, так і його сина — Ю. Шухевича, про успіх КҐБ у боротьбі з "ворогами", засвідчити своє необмежене звіряче самовладдя, мовляв "что хочу то и ворочу". Заразом це є і відповідь Конґресові США, який своєю Резолюцією 111 закликав Президента вжити заходів до звільнення хворого Шухевича. Боронити Ю. Шухевича, як члена Української Гельсінкської Групи, закликає і Резолюція 205 Конґресу США.

Ми не знаємо, які кроки зробив Президент і Уряд США відповідно до цих Резолюцій. Але осліплення Ю. Шухевича вимагає нових заходів у цьому напрямі. Тому ми, колишні політичні в'язні СССР, закликаємо Конґрес США виконати свій людський і державний обов'язок: вжити всіх можливих заходів, які є в

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

ВІТАЄМО ТИХ, ХТО НАРОДИВСЯ У ВЕРЕСНІ

ДОНЧЕНКО Олександер Максимович
нар. 6 вересня 1960 р.

ФРІДМАН Кім Беніамінович
нар. 6 вересня 1935 р.

ШКАРОВСЬКИЙ Павло Сергійович
нар. 7 вересня 1953 р.

ГЕЙКО-МАТУСЕВИЧ Ольга Дмитрівна
нар. 9 вересня 1953 р.

ҐЛУЗМАН Семен Фішельович
нар. 10 вересня 1946 р.

ГОРБАЛЬ Микола Андрійович
нар. 10 вересня 1941 р.

СПІНЕНКО Василь Володимирович
нар. 19 вересня 1947 р.

СВІТЛИЧНИЙ Іван Олексійович
нар. 20 вересня 1929 р.

ПРОНЮК Євген Васильович
нар. 23 вересня 1936 р.

Рис. Віра Дражко

ПРИВІТАЙТЕ ТИХ, ЩО НАРОДИЛИСЬ У ЖОВТНІ

1. ЧУЙКО Богдан Михайлович — 10 жовтня 63 роки (1919 р. нар.). Його адреса в кримінальному таборі невідома. Адреса дружини ТУРЯНСЬКОЇ Марії Михайлівни з дочкою Іриною (нар. 3. V. 1962 р.): 393740, Тамбовская обл., г. Мичуринск, ул. Киевская, 10, кв. 6.

2. ВИННИЦЬКИЙ Михайло Ілліч (священик УКЦ) — 14 жовтня 57 років (1925 р. нар.). Навесні ц. р. звільнився з заслання в Уральській обл. Каз. РСР. Хто знає адресу його або родини (у Львові) — просимо повідомити редакцію.

3. ШКАРОВСЬКИЙ Анатолій Сергійович — 15 жовтня 27 років (1955 р. нар.). Його адреса в кримінальному таборі невідома. Адреса матері Віри Пантеліївни: 314021, м. Полтава, пров. Депутатський, 35.

4. САРАНЧУК Петро Степанович — 26 жовтня 56 років (1926 р. нар.). Адреса в таборі: 281200, Хмельницька обл., м. Ізяслав, уст. МХ-324/58-2. Адреса батька: Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Конюхи. Адреса брата Богдана: 327053, м. Миколаїв, Корабельний р-н, сел. Корабелів, 18 а, кв. 153.

5. КИРИЧЕНКО Світлана Тихонівна — 30 жовтня 47 років (1935 р. нар.). Адреса з дітьми Богданою (нар. 16. X. 1967 р.) і Сергієм (нар. 30. XII. 1961 р.): 252150, Київ-150, вул. Червоноармійська, 93, кв. 16. Адреса чоловіка БАДЗЬО Георгія Васильовича в таборі: 431200, Мордовская АССР, Теньгушевський р-н, пос. Барашево, учр. ЖХ-385/3-5. Тимчасово (на літній час) відправили до тюрми в м. Саранську (Морд. АРСР).

ЧИ ВИ ВИРІВНЯЛИ ПЕРЕДПЛАТУ?

Докінчення: ДО ЧЛЕНІВ КОНҐРЕСУ

арсеналі Уряду США для звільнення з тюрми осліпленого Юрія Шухевича та забезпечення йому з родиною виїзду на Захід, де набагато більше лікарських можливостей повернути зір людині, відібраний у неї тридцятилітнім ув'язненням.

Колишні політичні в'язні СССР:
(**С. Караванський**)
(**Н. Строката**)

Цей текст був перекладений на англійську мову і вручений Конґресменові Чарльзові Доґерті (Р., Па.), який є співголовою Комітету Конґресу США в справах Балтицьких країн і України. В час Українського Тижня, який відбувався у Вашінґтоні з ініціятиви Філядельфійського комітету оборони національних і людських прав в Україні (21-25 червня, 1982). Текст звернення Святослава і Ніни Караванських був поширений серед Конґресменів. 15-го липня, з ініціятиви Конґресмена Генрі Гайда (Ілл.) цей текст був опублікований на сторінках Конґресового рекорду в контексті виступу конґресмена Гайда (виступ Конґресмена Гайда звучав під гаслом: свободу Юрієві Шухевичу).

НАДІЯ СВІТЛИЧНА

КАМЕРНИЙ КОНЦЕРТ

"Внутрішні правила" Київської тюрми КДБ, на Володимирській, 33, в якій мені довелося сидіти перший рік ув'язнення в 1972-73 роках, як і Кримінальні кодекси й багато інших законів, що мають визначати умови утримання в'язнів у Радянському Союзі, настільки гнучкі, багатозначні, часом суперечливі, що зводяться нанівець всі усталені уявлення про законність.

Майже кожний в'язень у Київській каґебістській тюрмі має індивідуальні права і обов'язки, що залежать головно від настанови слідства. Наприклад, побачення під час слідства за правилами не дозволені. Мені ж у перший місяць слідства дали два побачення — з матір'ю і з сестрою. Правда, мама до самого побачення не знала, чого її везуть у КДБ, думала — на допит. Це сталося невдовзі після того, як рідним вдалося забрати з сиротинця мого дворічного сина Ярему. Яка була мета цього побачення — я не знаю, але не сумніваюся, що мої куратори з КДБ не керувалися при цьому якимись гуманними міркуваннями, швидше навпаки — це була чергова спроба зламати волю. Чому — хоча б для цієї самої мети — ні разу не показали дитини, мені також незрозуміло, але мамі чітко сказали дитини з собою не брати, і це остаточно розвіяло її надію на побачення.

Може, крім того, вивчали ставлення мами до тієї біди, що звалилася на неї. Бо саме тоді готувалося рішення про долю опікуна для мого сина і тим рішенням мамі було відмовлено в праві опікунства. Постанова мотивувала відмову, по-перше, низькою пенсією (хоч мама одержувала чи не найвищу пенсію в селі в той час — 20 карбованців на місяць), по-друге, тим, що двоє з трьох маминих дітей (я і брат Іван) перебували під слідством КДБ, звинувачені в антирадянській аґітації і пропаґанді — це вже були міркування політичної благонадійности малописьменної колгоспниці-пенсіонерки. Керуючись такими міркуваннями, слідчі органи вирішили довірити опіку над сином моїй сестрі, підкресливши при цьому, що її чоловік — член партії. Такому рішенню я маю завдячувати побачення із сестрою: мені пояснили, що взаємну згоду ми обоє маємо підтвердити під час зустрічі.

З мамою ми зустрілися в добре мені знайомій кімнаті, що виходить на Іринінську вулицю з тюремної вахти, де звичайно приймають передачі. А що я там віддавна бувала з передачами братові, Валентинові Морозу, Миколі Плахотнюкові, — то навіть колір клейонки на столі був мені добре знайомий. Годинна зустріч з мамою відбулася, як уві сні. Я з усіх сил намагалася вгамувати дрижання рук, але це не вдавалося. Проте від сліз, здається, вдалося стриматися. Розмови не пригадую зовсім: я

Іван Світличний — червень 1981 р. Алтай — заслання.
Ivan Svitlychny — June 1981. Altay — in exile.

впивалася близькістю мами, мелодією її голосу, а час невблаганно наближав нашу розлуку. Все було якесь нереальне — крім, хібащо, наглядачів і слідчих, які сиділи разом з нами за тим самим столом і встрявали в розмову.

З сестрою побачення було в кабінеті мого слідчого Сірика. Окрім формального узгодження питання опіки, ми мали змогу трохи поговорити невимушено, слідчий навіть дозволив пересісти мені з своєї прикутої в кутку табуретки до неї за стіл. Так само, як і з мамою, ми могли триматися за руки тільки тепер я чулася впевненіше: руки не так дрижали, і я старалася якось розважити сестру, яку душив плач. Я говорила, що за мене турбуватися не треба про таку опіку, яку я маю, можуть мріяти найбільші вельможі. Двічі на добу мене, як фараона, супроводжують молоді здорові чоловіки до туалети і навіть там пильнують у вічко, щоб не знесло з водою.

Але сестра все одно плакала...

Багато інших в'язнів, як і належиться за правилами, не мали жодного побачення під час слідства, але дехто мав і набагато більше від мене — наприклад, Іван Дзюба з дружиною.

Заборону листуватися з родиною мій слідчий

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

(очевидно, не з своєї ініціятиви) теж переступав, він пропонував мені приблизно раз на місяць написати матері, сестрі й синові, або братовій дружині, від якої приймали для мене передачі. Часом слідчий показував мені відповіді від мами, одразу ж забираючи їх у мене. Братовій, як я довідалася, він не передав жодної моєї листівки, мама дістала, може, третину моїх листів, хоч я просила слідчого одразу переглянути, чи не вбачає він чогось зайвого в моїх листах, і жодного разу він не зробив зауваження щодо змісту.

Дозволив мені слідчий написати листа і Лесикові Зарецькому, синові моєї близької подруги Алли Горської, що трагічно загинула рік перед тим. Лесик саме кінчав середню школу, і мені хотілося бодай словом приголубити його перед дорогою в ширше життя. Припускаю, що цей лист теж пішов у бездонні сейфи КДБ.

Щодо права писати взагалі, тобто мати в камері папір і олівець, правила передбачають його в окремих випадках — з дозволу слідчого. Наша камера користувалася таким правом. Ми мали навіть не олівці, а кулькові ручки, аж під кінець слідства нас позбавили цього права. Сталося це тому, що якось на прохання своєї сусідки по камері Емілії Яремчук я почала вчити її в'язанню. Оскільки ні ниток, ні дротиків, необхідних для цього, ми не могли мати, я винайшла новий спосіб: брала стержні від ручки і плела ними просто з панчохи, не розпускаючи її на нитки. Коли я вже кінчала собі светрик, про це довідався начальник тюрми. Великодушно не покаравши (я довела, що порушення режиму в цьому немає, бо ні металевих предметів, ні ниток ми не маємо), Сапожніков дозволив навіть закінчити роботу, але потім наказав забрати від нас ручки. Все ж ми користувалися пільговим правом писати майже цілий рік. Я робила деякі виписки з книжок (там дають по 5 книжок на камеру що десять днів), а також вправлялася в перекладі з російської мови пісень Галича, які я знала напам'ять і дуже любила, та деяких інших творів. До речі, сплетений стержнями светрик із ґудзиками з хліба я зберігаю дотепер серед своїх пам'яток.

У каґебівській тюрмі — вбивча тиша. Розмовляти в камері дозволяють лише півголосом, наглядачі ходять навшпиньки, ніякого радіо немає, годинників теж — усе життя проходить якось навпомацки і крадькома. Лише кілька разів протягом більш ніж року мені вдалося почути знайомі голоси, і то переважно уривки фраз одного разу свого брата, одного разу — голос Миколи Плахотнюка, по одному разу чула голоси Василя Стуса і Євгена Сверстюка, а ще один раз сміх Євгена Пронюка. Це останнє мене чи не найбільше вразило, бо до того я не знала, що Пронюка теж заарештовано.

Одного разу я свідомо порушила режим у тюрмі. 20-го вересня день народження мого брата Івана Світличного, який у той час теж був десь там, у сусідній камері, але зовсім ізольований і від мене, і від усього світу. Отже, я вирішила згадати всі пісні, які я знала про Івана, і переспівати їх для себе, відзначивши в такий спосіб наше родинне свято. Репертуар виявився довгий, і наглядач спершу сам, потім з черговим офіцером кілька разів намагалися припинити це неподобство. Але я їм казала, що в мене сьогодні "камерний" концерт, і визначену програму я все одно виконаю.

Чомусь мені подарували це порушення режиму, обійшлося не тільки без гамівної сорочки, а навіть без карцеру. Мабуть, цей "камерний" концерт пощастило почути й моєму братові, бо він присвятив мені один вірш із диптиха під назвою "Лебедина пісня":

У світі пошести і змору,
Німотности і глухоти,
Де мудрі муштрою менти
Лінчують душі без розбору,

Там пісня, витвір висоти,
Свободи й пружного простору,
Шугнула вільним птахом вгору,
У вир! У небо! У світи!

Ривком відчаєного тіла
Роковано залебеділа
В святій готовності офір,

Та браконьєрським залпом з неба
Підтята — легендарний лебідь
Упала на тюремний двір.

Чи ми справді пам'ятаємо, що Юрій Шухевич тепер потребує від нас особливої допомоги?

Чи ви вже підписали звернення до Президента Реґана про підтримку резолюції ч. 205 (див. ст. 10)

Діти Юрія Шухевича — Ірина та Роман. Фото 1973 р.
The children of Juriy Shuchevych — Irene and Roman. 1973.

****

100 ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

з призначенням на працю організації та забезпечення її майбутнього.

ВПРОДОВЖ ЛИПНЯ 1982 Р. ВПЛИНУЛО:

33-ій Відділ СУА, Клівеленд, Ог.	1,000.00 дол.
13-ий Відділ СУА, Честер, Па.	250.00 дол.
Збірка 28-го Відділу СУА, Ньюарк, Н. Дж.	
Анна Настюк	50.00 дол.
Ольга Муссаковська	50.00 дол.
Люба Винерчук	25.00 дол.
Ольга Гаврилюк	25.00 дол.
Анна Тиха	25.00 дол.
Зеня Воробець	25.00 дол.
Катерина Кузьма	25.00 дол.
Емілія Цяпка	25.00 дол.
Збірка 33-го Відділу СУА, Клівеленд, Ог.	
Мирослава Грабець	20.00 дол.
Евгенія Дубас	20.00 дол.
Ольга Городиська	20.00 дол.
Ольга Дем'янчук	10.00 дол.
Стефанія Городиська	10.00 дол.
Стефанія Хома	10.00 дол.
Дарія Витвицька, Нью-Йорк, Н.Й.	30.00 дол.
У рубриці "Замість квітів"	940.00 дол.
Разом:	**2,560.00 дол.**
Досі вплинуло	**12,911.81 дол.**
Разом:	**15,471.81 дол.**

ЗВЕРНЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ "АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ"

Організація АОЛПУ проводить акцію в обороні Української Гельсінкської Групи у формі резолюції ч. 205. Цю резолюцію, за нашим старанням, у жовтні 1981 р. вніс до Палати Репрезентантів конґресмен Бернард Дваєр. Резолюція звертається до Президента Реґена з просьбою відзначити 9 листопада як день Української Гельсінкської Групи і під час переговорів з Совєтами заступитися за арештованих членів Групи.

Резолюція ч. 205 схвалена вже Підкомісією людських прав і міжнародніх організацій, а також Комісією закордонних справ і в дні 4 травня ц. р. одноголосно прийнята Палатою Репрезентантів. У дня 6 червня ц. р. резолюцію схвалив також Сенат ЗСА. Останнім кроком є переслати резолюцію Президентові Реґенові до затвердження.

Щоб підсилити вказану акцію звертаємось до всіх громадян підписати звернення до През. Реґена на залученому формулярі. Ваші й інших підписи просимо вислати на нашу адресу, щоб ми могли скоординовано переслати їх до Президента Режена.

Дякуємо Вам за поміч

Володимир Боднар, секретар — **Ігор Ольшанівський, координатор**

Americans for Human rights in Ukraine
43 Midland Place, Newark, N. J. 07106 (201) 373-9739

President Ronald Reagan
The White House
Washington, D. C. 20500
Dear President Reagan:

In the spirit of the recently-passed House Concurrent Resolution No. 205, we join with the members of the U. S. Congress in requesting that you proclaim November 9, 1982 as a day honoring the entire 37-member Ukrainian Public Group to Promote the Helsinki Accords — most of whom are in prison, in labor camps, or exiled. This date marks the 6th anniversary of the establishment of this group.

We are further asking you to use all the diplomatic and any other means at your disposal to secure the freedom of these brave men and women.

NAME	ADRESS	SIGNATURE

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

ЛЕСЯ ХРАПЛИВА-ЩУР

"ЧОРНОБРИВЦІВ НАСІЯЛА МАТИ"...

Власне це була одна з улюблених пісень моєї Мами, так як і чорнобривці були одними з улюблених Її квітів.

Нелегко писати про рідну Маму, тим більше тоді, коли Вона не скаже, чи Вона собі цього так бажала б. Не хотілося б попасти під напливом почувань у не гідний Її патос, тай не хотілося б зі скромности промовчати щось, про що слід говорити. А знов це не лиш привілей, але й обов'язок дочки, бо хто ж краще знав Покійну, як власна дитина?

Тому щиро вдячна я Пані Редактор Уляні Любович, що попросила мене написати дещо про мою Маму, а її ж колишню вчительку, Євгенію з Петриків Храпливу.

З Маминих оповідань у мене постав ясний образ того підґрунтя, з якого Вона виростала. Бо любила розказувати багато і з великим пієтизмом, спершу про розкішний город на приходстві Її діда, о. Корнила Гнатишака, в селі Угерці Незабитівські біля Городка. Там Мама і вперше побачила світ 17-го червня 1901 року, там і проходили її найщасливіші хвилини, бо дідо й бабуня особливо любили свою найстаршу внучку.

Далі йшли розповіді про Комарно, постійно вогке від заплавів ріки Верещиці, містечко в рудецькому повіті Галичини. Там мій Дідо, Мамин Батько, о. Володимир Петрик сотрудничив довгі роки у свого Батька о. Івана, поки дослужився власної парафії у селі Бабина самбірського повіту. Над споминами про Комарно ясніла безперечно постать мого Діда, завзятого громадського трудівника у всіх ділянках українського життя. Девіза Івана Франка, який він залюбки повторював у численних своїх промовах: "Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть", зобов'язував у першу чергу до найменшої риски — його самого.

Щирість громадянських зацікавлень була тією атмосферою, в якій розцвітали діти. Мама невтомно розказувала, як у хаті появлялася зараз же кожна нововидана українська книжка, як дитячий журнал "Дзвінок" мусіли передплачувати для кожної дитини зокрема.

І з гумором — як на театральних виставах бабуня відносила після кожної дії нагору до хати по одній дитині, яка вже встигла заснути (театральна заля в Комарні містилася під їх помешканням). Взагалі гумору в хаті не бракувало ніколи, як не бракувало товариства й пісень. На ціле життя Мама винесла з батьківського дому вміліть підмічувати смішне чи дотепне в найзвичайніших речах і віртуозно творити "родинний фолкльор".

Особливо святково звучало в Маминих устах "... а це було за України", і я знала змалку про стукіт у вікно вночі під Перше Листопада, коли Діда викликали до Самбора на пост голови Національної Повітової Ради. А потім ішли довгі розповіді про те, "як Дідуньо сидів у Бриґідках". Більше року, навіть без суду. І я ще бачила його на передчасному

Євгенія Храплива — матуральне фото — 1920 р.
Evhenia Chraplyva, 1920.

схилі життя, тільки п'ятдесятп'ятилітнього, знесиленого довголітньою недугою, що її спричинило було ув'язнення.

Леґендою Маминого життя були два покійні брати, мов живцем взяті з билини про Іллю Муромця, що її залюбки читали. Один зголосився шістнадцятилітній до Галицької Армії і... тільки трембіта по ньому засумувала. Другому було в Листопадові Дні тільки чотирнадцять, і Дідуньо приловили його, коли він ішов теж голоситися до війська. Його ж то після відступу Галицької Армії, поляки так скатувати, що довго хворів і помер молодим студентом.

Мама завжди казала: "Найзамітнішою рисою нашого дому було те, що ми всі безмежно любили одне одного". І ця ж любов дозволяла жити в родинному колі навіть і тим, що вже відійшли...

Бабуню, Марію з Гнатишаків, я сама знала й відчувала впродовж свого всього дитинства та молодости. Типова "їмосць" із галицького приходства. Тиха, працьовита, заклопотана, щоб було добре всій родині і численним родичам, які пересиджували на приходстві "важкі часи". "Гість в дім — Бог в дім"; тобто гості не минались ніколи. Але в усьому були межі. Коли, незадовго після польської окупації Галичини, міністер внутрішніх справ візитував навідані повінню терени, і аж годилося, щоб заїхав до священика (а куди ж?!) Бабуня заявила, що польського міністра у своїй хаті не прийме. І не прийняла.

Історичне для нашої родини Комарно, погружене в болоті та біді, мало одну типову прикмету: в кожній

хаті сидів ночами над книжками при свічці — студент. І коли Дідо мій не одного міщанського чи селянського сина вивів у люди, то певно, що й Його дочка знала ціну науці та знанню. І справді, Мама пройшла всі школи зразковою ученицею. Різно бувало. Роки Її середньої освіти припали на час Визвольних Змагань. Голод, холод, заробітки лекціями, щораз "наближався фронт" — і замикали гімназію. Так, що матура з відзначенням у гімназії Сестер Василіянок у Львові залишилася на все життя гордим і дорого заслуженим здобутком.

Студії... Так, це була вся мрія Її життя. Але задля них не вільно було зламати бойкоту польських університетів, що його проголосили наші студенти. Мама збирала в селі збіжжя на допомогу Українському Тайному Університетові. Про це згадувала з гордістю, як з гордістю показувала завжди посвідку, що Її виїзд на студії до Відня одобрює студентський провід в краю.

Відень став її казкою і про нього я теж чула немало. Успішні студії, і то математики та фізики, життєрадісне та на високому рівні середовище українських студентів у товаристві "Січ", а до того, з численними учасниками Визвольних Змагань, атмосфера ще недавньої стрілецької слави...

Кольоквії з відзначенням і "синій Дунай", і там же зустріла Мама студента аґрономії Євгена Храпливого, ще в одностроїГалицької Армії, просто з польського полону в Стшалкові.

На мій погляд Господь їх вибрав і призначив одне для одного. Мені ж завжди дуже подобалося те, що зразу нав'язався такий близький контакт між Дідом, отцем Петриком, та "стараючимся" моїм Батьком. Два покоління громадських діячів пізнали й зрозуміли одне одного. Дідо з гордістю їздив на віча й збори в товаристві молодого майбутнього зятя.

Повернувшися до Львова та одружившися в 1925 році, Мама одначе не покинула думки про професійну працю. Бойкот польських університетів належав уже до минулого, і Мама завершила студії в 1932 році дипломом учительки середніх шкіл, на університеті Яна Казимира (тепер Івана Франка) у Львові.

Вже до закінчення студій та опісля, аж до війни, Мама вчила в дівочих середніх школах: учительських семінаріях "Рідної Школи" та СС. Василіянок, була рік директоркою Захоронкарської Семінарії, а опісля від 1933 року вчила в гімназії "Рідної Школи" ім. Іллі та Іванни Кокорудзів.

В хаті говорилося чимало про Мамину педагогічну працю, і я завжди вважала її чимось дуже особливим, гідним подиву. Мама вчила з замилуванням та великою увагою до духового розвитку майбутніх матерів та громадянок. Раділа їх успіхами і боліла труднощами. В розповіді падали не раз імена тих, яких я опісля відкривала на списках Великих: Наталка Винниківна, авторка книжечки про малого розвідчика УПА — відома як Марія Дмитерко. Та інші.

Мама була опікункою шкільної читальні і вміла розбудити зацікавлення та власну ініціятиву учениць. З другими вчителями вміла наладнати гарні товариські зв'язки. Учениці вважали Її суворою й вимогливою, а інспектор раз спитав Її при нагоді матури: "Пані, хто плаче більше над кожною двійкою: ви чи учениця?"

У цей, як сама казала, найкращий у Її житті час, займалася Мама теж і суспільною працею. Була членкою "Учительської Громади", Кружка ім. Ганни Барвінок при школі ім. Тараса Шевченка та культурно-освітньою референткою у виділі Союзу Українок. Пригадую, скільки старань вклала Вона у підготову Жіночого Конґресу в Станиславові в 1934 році. І як зоріла успіхами.

Війна в вересні 1939 року, яка впродовж трьох тижнів знищила всі наші політичні ілюзії та розбила всі здобутки міжвоєнного громадського життя, була для Мами важким ударом, майже особистою образою. Але все ж таки саме Вона зуміла вистарати нам можливість виїзду на захід, коли на Батька почалася нагінка, започаткована окремою великою статтею проти Нього в московських "Ізвєстіях".

Тільки ми поселилися в Люблині, "по той бік Буга", як Мама ввійшла до Шкільної Комісії місцевого Українського Комітету і заходилася складати підручники математики.

Поворот до Львова і знов праця в дівочих фахових школах.

Це була наша молодь, що часто, доїжджаючи з близьких, а то й дальших сіл, у вічному страху перед "лапанками", вчилася, як могла і вміла. І заслуговувала на всю увагу й старання Мами.

Новий виїзд з дому, і це вже назавжди. Довелося навіть, на основі віденських студій, вчити в німецькій школі. З великою сумлінністю, як при виконуванні кожного іншого обов'язку, з признанням для дисципліни молодих німців, але вже без того теплого вогника в очах, з яким учила "своїх" дітей...

У післявоєнні роки в Ерлянґені, в Баварії, Мама знов працювала в управі відділу Об'єднання Українських Жінок. І так, як завжди й всюди, "вела дім", — приймала залюбки гостей, зокрема моїх подруг, завжди голодних студенток. Дбала про мене й Батькову стареньку Маму, і найважливіше: про Батька. Печалилася про Його здоров'я, постійно надриване виїздами на виклади до Реґенсбурґу та Мюнхену, до Українського Вільного Університету та на Технічно-Господарський Інститут.

Ще в 1937 році Мамі вдалося врятувати Батька з невилікованої, як виглядало, недуги. Лікарі послідовно твердили, що це сталося тільки завдяки Її доглядові. В 1947 році Батько знов важко занедужав на серце, і знов Мама, і тільки Мама врятувала Його, та вже не на довго. Помер несподівано у травні 1949 року. Пригадую, як добра знайома, на вигляд розжалобленої Мами, сказала: "Ось відворотна сторінка медалі ідеального подружжя". Так, біль Мами був невтішний. Але попри нього вона зуміла забезпечити могилу Батька прекрасним ґранітним пам'ятником, на вічну розлуку, бо треба було виїздити за океан. Зуміла і зорганізувати той виїзд з усіми його труднощами та додатковими ускладненнями. Тривав він більше пів року в важких умовинах переходових таборів, з дев'ятдесятилітньою Бабунею, яку треба було носити на руках до всіх провірок та комісій. А в кошмарну дорогу кораблем, найгіршу зимову бурю, турбувалася тільки найбільше, чи так же важко буде повертатися колись додому...

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

ЗОЯ КОГУТ

Нічого не було
Й нічого вже не буде.
Були слова,
І мовчанка без слів.
Було таке невимріяне чудо
З осінніх барв
І непорочних див.

І все було!
І не було — нічого.
Був цілий світ у віршах,
Хоч без рим.
Були ніким не вгадані дороги,
І горе,
Не поділене ні з ким,

І щастя,
Не розказане нікому.
Гаряче,
Наче барви восени
І радості,
Нікому не відомі,
Розвтішені й мовчазні,
Наче сни.

І — самота,
І самота — приблуда.
І непорочне, грішнеє чоло...
І все було,
Й нічого вже не буде.
І, власне кажучи,
Нічого й не було.

Докінчення: ЧОРНОБРИВЦІВ НАСІЯЛА...

Країна нового поселення зустріла її кімнаткою на піддаші, де стіни покривалися зимою льодом, зустріла з важкою фізичною та до того принизливою працею та, що найгірше, такими дуже різними від Її поняттями про всі вартості . Але й тут Мама допомагала, серед малої групки "старих еміґрантів", у далекому Сент Луіс, створити відділ Союзу Українок Америки, розпочала акцію допомоги хворим студентам-залишенцям у Німеччині.

Мамин принциповий консерватизм не міг ніяк погодитися з новою дійсністю. Її Мама гаряче критикувала, але ця критика ніколи не доходила до гіркоти чи знеохоти до життя. Навпаки, і в найважчих обставинах Мама зуміла знайти щось позитивне, щось відрадне, на чому можна починати творити наново життя за своїм власним стилем.

Поворот до Нью-Йорку, після однорічного "заслання", до центру українського життя, до улюбленої Бабуні Марії та наймолодшої сестри, Надії Онишкевич, був для Неї поворотом у знайоме, затишне українське середовище. Мама брала участь у відновленому "Матірньому Союзі Українок", а наша родина мала звичай не пропускати ні одної української імпрези. Тут Мама, йдучи за громадським запотребуванням, перекваліфікувалася самостійно на вчительку українознавства. Аж до свого відходу на пенсію в 1964 році вчила в школі "Самопоміч" в Нью-Йорку та в початковій школі при церкві св. о. Миколая в Бруклині. Особливо школа в Бруклині була далека, і доїзд до неї дуже втомлював. Але навіть у найгірші зі славних нью-йоркських снігових бур Мама там була. "Якби прийшла лиш одна дитина, мене не сміє бракувати" — так пояснювала мені завжди.

Моє одруження та переїзд до чоловіка до Канади в 1974 році знов позбавив її нью-йоркського власного товариства, імпрез, родини з підростаючими вже внуками тіток, яких Мама особливо любила. Важко було розлучатися і з сірим хрестом на кладовищі Кальварії, де під написом "Могутня, як смерть, є любов" спочила навіки Бабуня.

Але мій чоловік "мене без Мами не хотів", як ми жартували. І Мамі ще раз довелося бути добрим духом та співтворцем нового родинного гніздечка, за неперевершеними зразками незабутньої Бабини. Стіни хати заясніли знов картинами та вишивками, в городі зацвіли жоржини й братчики, ну й, звичайно, чорнобривці, виростав власний кріпець та петрушка, на полицях громадилися книжки та журнали, а в пивниці підготовлялися декорації до імпрез. Мама брала на себе більшість тягару домашньої господарки, щоб нам з чоловіком залишалося якнайбільше часу на громадську працю. І вмілою та досвідченою рукою вводила мене у незнану мені досі ділянку-педагогіку.

В 1976 році довелося Мамі поховати на Бавнд Бруці улюблену сестру Надію, останнього друга Її дитячих та молодечих переживань. Можливо, що ця втрата й причинилася до розвитку Її недуги кілька місяців пізніше.

Чотири роки боровся світлий дух із безсилістю слабнучого тіла. Мама до останньої майже хвилини цікавилася всім життям, читала газети й книжки, вела живе листування зріднею та знайомими, вишивала дарунки близьким, немов, щоб не згадували лихим словом...

Обдаровувати Мама взагалі вміла і робила це з особливим вдоволенням... Раділа, коли зуміла викликати радість...

Все покінчилося 9 квітня 1981 року. З китичкою перших весняних квітів та Батьковою світлиною в холонучих руках.

Як казав наш парох, тут народжений, у похоронній промові: "Померла правдива галицька українка". Він може й сам не зглибив влучности свого окреслення...

Від нас з чоловіком відійшла Та, що заступала нам утрачену замолоду Батьківщину.

На Її могилі якось особливо буйно цвітуть "чорнобривці із Рідного Краю". Тільки ж чужа, дарма що гостинна, земля, не "стане Їй пером", бо надто любила Вона свою Рідну.

НЕ ЛИШЕ НА ПОХОРОНАХ АЛЕ І НА ВЕСІЛЛЯХ

Коли я перечитала розмову пані Л. Калинович із червневого числа "Нашого Життя" про похоронних промовців, відразу хотіла писати листа з подякою за те, що порушила ще раз тему, яка мені видається вимагає обговорення. Але лист може залишився б у редакційній течці, а так я своїми міркуваннями зроблю гейби продовження розмови пані Калинович.

Бо роздумуючи над тими похоронними промовами, на які вже багато людей ремствує, але ніхто нічого не робить, щоб тому запобігти, я порівняла їх із іншим товариським курйозом наших часів — а це промовами на весіллях. Стараємося передавати наші традиційні звичаї з роду в рід, печемо короваї, виводимо дівич-вечори, але з якої традиції та з яких "сторін" прийшла тепер до нас звичка виголошувати безконечні промови в часі весіль — ніхто не вміє мені сказати. Питала я вже і старших за мене, що добре пам'ятають гучні весілля на попівствах, (бо у містах звичайно весілля були тихі, скромні, лише для найближчої родини та їх ніяк не можна порівнювати з теперішніми, на яких гостей рахують на сотки), дістала відповідь, що ніяких "промов" ніколи не було, а слово мав лише священик, який вінчав молоду пару. То значить десь хтось те започаткував і зродилася нова "традиція". Кому вона на користь і вподобу — справді невідомо. Хіба лише самим промовцям. Як частенько зачуваю від молодих людей важкий стогін на згадку таких весільних промовців а як не рідко приходиться при таких нагодах співчувати а то і соромитися. Бо звичайно чим більше таких промов, тим менше публіка їх слухає і слова промовця потопають у шумі розбавленої громади. А втім що можна говорити цікавого і мудрого при такій нагоді? Спомини минулого у хвилини коли очі всіх звернені на майбутнє, бо саме починається нове спільне життя?

Чи не вистачило б декілька теплих слів благословення батьків молодої пари?

Чим більше роздумую над тим новим звичаєм у нашій громаді, говорити промови при нагоді найбільше зворушливих родинних переживань: похоронів та весіль, здається мені, що причиною його є те надмірне бажання "показати себе", почути свій голос і звернути на себе увагу зібраних людей. І тому промовці так часто забувають з якої нагоди зголосилися до слова, чи навіть чому їх до того попросили та говорять про... себе.

О-КА

ДАНИЛКО — ДИТИНА МІШАНОГО ПОДРУЖЖЯ

На узгір'ї під пахучими модеревами близько лісу стоїть модерна хатка з великою терасою. Там живе малий Данилко, а звідтілля йому, здається, видно цілий світ, де розгорнулась розкішна панорама Блакитних Гір Вірджінії. От то гуляє та стрибає Данилко по срібно-зеленій травичці як пільний коник-стрибунець. Він ганяється за метеликами і важками з довгими прозорими крилами, котрі виглядають як якісь балерини з довгими ногами в прозорих спідничках. Данилко гасає усюди, все його манить.

Часто він тихенько навшпиньки підглядає мацюпенького бурундука, котрий напихає свої мішечки всіляким земним добром, сполоханий, підносить вгору хвостик та ховається у свою дірку. Перед Данилковою хаткою стоїть одинокий розлогий височезний дуб, там ховається серед листя від гарячого проміння всіляке-крилате Данилкове товариство, що цвіринькає, пугукає, вуркоче, кряче — включно з верескливою синенькою сойкою, але теж багато з тих бешкетників виводить мелодійні-вечірні трелі, що насолоджує підвечірню тишу.

Данилко якийсь мрійник, він сам один у мами й тата, і тому все, що літає, стрибає, плазує довкруги нього, це наче нероздільна частина його буття. Під тим дубом цей малий — непосидющий має гойдалку. Як тільки сонце вже спускається за гори і легенька імла загортає все до сну, Данилко розгойдується на сідлі й летить аж високо під гілля дуба і сміється дзвіночком, бо він сполошив білку, що вигідно сиділа на галузці та смачно розгризала жолудь. Пустунка-білка часто скидає жолуддя на Данилкову ясну голівку, і у відплату за це він її не хоче мати у своїй літаючій і стрибаючій сім'ї.

Вже імла згусла, і рясна роса спадає. Данилкові робиться холодно — а гори курять, курять,... тоді малий мрійник стрілою біжить у хату, в царство цікавих модерних іграшок. Але Данилко ще не розсівся вигідно на підлозі, як чує: "Honey I am home" Данилко вітром злітає по сходах вниз до батька — "Hi, Tiatiu". Батько пригорнув хлопчика до себе, стиснув теплу ручку в своїй долоні — "Danylko, have you been a good boy? Данилко усміхається, і обидва йдуть вгору до вітальні. При вході батько бере газету із столика, сідає у вигідний фотель, садить хлопчика на своє коліно, та розгортає часопис щоб читати. Данилко посидів секунду на коліні, подумав та пташкою злетів кудись, хвилинка і Данилко прибігає до батька з книжечкою в руках, сідає на коліно і каже: "Tiatiu, read me the book."

Батько приязно усміхається, розгортає книжечку та в тім моменті його очі побільшились удвоє, і він кличе: "Marta, Honey help."

Данилко якось розгнівано заглядає глибоко в очі своєму найдорожчому приятелеві-батькові й каже: Тятю, а ти чому не вчишся так, як мама говорить по-українському?

Зісувається з батькового коліна, відбирає книжечку і біжить до їдальні, де мама заставляє стіл до вечері,Мамо— Тятьо не вміє читати!

Данилко розмовляє зі своєю мамою тільки по-українськи. Батько Данилка американець — айриш дуже гордий зі свого синка, що він маленький, а так гарно говорить обома мовами.

(Е. П. Біма)

Складаю 10.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької, як подяку 82-му Відділові СУА за вирізнення мене як найстаршої матері в часі свяченого нашого Відділу,

Олена Назар,
почесна членка 82-го Відділу СУА

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

тільки між нами і телефоном

ЧИ БУТИ СОБОЮ ЧИ... ЯК УСІ ІНШІ?

Вакації для дещо соромливих, а головне молоденьких, не завжди вдаються. Це стосується до товариської поведінки. Ось, сидячи на пляжі у славному (для українських вакаційників)Вайлдвуді, я запримітила молодого знайомого, Ореста. Він лежав під парасолем і читав. Як я проходила біля нього, він мене побачив і привітав. Ми перекинулись кількома словами.

Годину пізніше, коли я поверталась із ресторану, він дальше був самітний.

Я вирішила дещо з ним поговорити, бо бачила, що не перешкоджатиму. Після того, як ми перекинулись запитами про рідню, я хотіла довідатись дещо про його вакації.

— Якже вам, Оресте, на цих вакаціях? Ви часто тут не буваєте?

— Ні, пані Любо, але вирішив поїхати до цієї літньої української Мекки. Ми живемо у такій маленькій українській громаді, що я хотів мати ширші контакти з нашою молоддю. Казали, що тут можна зустріти багато дівчат!

— Очевидно, Оресте! Ось ці ряди "пінґвінів" (як ми називаємо наших молодих, бо сидять такими групами-рядами, як пінґвіни), повні хлопців і дівчат. Напевно й цікавих дівчат вашого віку.

— Ніби так, пані Любо, а ніби ні. Я вчора пересидів там цілий день. Мушу признатись, що дуже розчарований.

— Чим, чи, може, ким, Оресте?

— Ось так, загально і ... специфічно. Є дівчата, що покінчили студії. Є такі, що мають професійні праці. Є такі, що дальше спеціялізуються, роблять маґістерку. Здавалося б, що з такими можна й посміятися і поговорити на різні теми.

— Ну і як, пане Оресте? Хіба ж ні?

— Поперше, взагалі важко з ними говорити, бо ввесь час люблять мати тло голосної музики. Подруге, говорять нерадо. Ще про свою працю дещо скажуть, дещо про студії. А поза тим не висловлюють своїх думок., а часто не знають про це, що діється у світі, чи в політиці, чи культурі. І безперервно хихочуть!

— Чи вони різняться від ваших товаришок в університеті, Оресте?

— Так досить! Правда у 12-ій клясі багато дівчат так поводяться. Але вже на моєму університеті цього майже не було. Може тому, що це з "Айви ліґи". А ті, що готуються до маґістерки чи докторату, то тим більше такими не бувають.

— Чи думаєте, що ці тут не мають інтелектуальних зацікавлень?

— Мабуть деякі мають різні зацікавлення. Сидячи при знайомих вони зовсім свобідні, і я знаю, що вони з добрих університетів. Вони навіть дебатували ввесь час українською мовою. А ці інші, коли й навіть добре знають українську мову, то таки наче соромляться це показати...

Я добре розуміла Ореста. Не тому, що за моїх молодих літ всі хотіли бути подібними одне до одного. Навпаки! Мої власні діти, які виросли в Америці, також ніколи не мали того комплексу, щоб згубитися і не відрізнятися від гурту. Якось не боялись бути "іншими", якщо часами й не дуже популярними серед деяких гуртів. Я розуміла Ореста через те, що вже довший час болію над цією проблемою, коли зустрічаю такі одиниці. Та й недавно мала подібну розмову з Лесею.

— Бачите, Оресте, одна знайома, музика, недавно мені на подібне скаржилася. Була на "Союзівці", зустрічала давніх знайомих і ніби бавилася. Та вона була болюче вражена тим, що ці знайомі хлопці, чи молоді мужчини, професійні особи говорили головно про свої дорогі авта та свої праці, але головним чином під оглядом теперішньої і майбутньої платні. Цілковито порожні люди — такий її висновок. І інші дівчата також мені скаржилися, що хлопці мало читають, мало цікавляться світом. Отже, що ж ви на це скажете, Оресте?

— Це мене дуже радує, пані Любо! Для мене є ще надія! Але де такі дівчата ховаються?

— Мені здається, Оресте, що, може, серед цих "пінґвінів" деякі сховались! Тільки більшість з вас молодих, хоче вдавати інших, пересічних (чи й нижче пересічних!). Треба тільки шкаралупу скинути і знайти одиницю, індивідуальність серед них. Неодна молода особа тільки зовнішньо стосується до загально прийнятої поведінки.

— Треба терпеливости, так?

Я залишила Ореста, а саму мене мучила дальше ця сучасна хвороба нашої молоді: ховатися за масу, щоб не показати себе, щоб не бути іншим від "більшости".

Любов Калинович

ВІТАННЯ З НАГОДИ

Членки 45-го Відділу СУА у м. Ворен, Міч. вітають свою голову д-ра М. Балтарович з народженням онуки і бажають кріпкого здоров'я батькам і новонародженій Марусі.
З цієї нагоди складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Членки 45-го Відділу СУА, Воррен

Союзянки 45-го Відділу СУА у Ворен, Міч. вітають свою членку Любу Левак з нагоди вінчання **донечки Ані** з **д-ром К. Швайкуном.** Многая літа молодій парі!
При цьому складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Членки 45-го Відділу СУА

Вісті з Централі

Цілоденне засідання Екзекутиви СУА відбудеться 12-го вересня ц. р. Засідання Головної Управи СУА відбудеться, як вже було повідомлено, 30-го і 31-го жовтня ц. р.

ОКРУГИ Й ВІДДІЛИ СУА ВІДЗНАЧАЮТЬ СВОЇ ЮВІЛЕЇ:

33-ій Відділ, Клівленд, 30-ліття
68-ий Відділ, Сиракузи, 25-ліття 26-го вересня 1982 р.
24-ий Відділ, Елізабет, 50-ліття 17 жовтня 1982 р.
Округа Чікаґо відзначує 50-ліття існування СУА 24-го жовтня 1982 р.
На святкування запрошено голову СУА Іванну Рожанковську.

Ірена Чайківська,
пресова референтка СУА

33-ІЙ ВІДДІЛ СУА НА ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

33-ій Відділ ім. Лесі Українки, Клівленд рішив зложити 1000 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької.

Це перша однотисячна пожертва від Відділу СУА

Крім пожертви Відділу, рішено розпочати збірку на другу тисячку, з добровільних датків на Фонд. Збіркою зайнялася організаційна референтка Стефанія Вільшанецька.

Прізвища й суми будуть подані у списку жертводавців на фонд ім. Олени Лотоцької, та в рубриці "Замість квітів"

* * *

ВІТАЄМО ВІЛЬНИХ ЧЛЕНОК СУА

Галабурда Татяна, Mich., **Гаурус Марія,** N. J., **Івасюк Тамара,** Mich., **Макарушка-Колодій Олена,** N. J., **Маронек Катерина,** Mich., **Пацлавська Марта,** N. J., **Середюк Оксана,** Mich., **Хухра Ірена,** N. J., **Чипак Ольга,** N. J., **Юрчик Ірена,** N.Y.

Дальші списки членок будемо поміщувати періодично у журналі "Наше Життя".

Ольга Гнатейко

ПОДАЙТЕ СВОЄ ПРІЗВИЩЕ Й АДРЕСУ КОЛИ БАЖАЄТЕ СТАТИ ВІЛЬНОЮ ЧЛЕНКОЮ СУА

Ім'я і прізвище.....
Адреса .....
.....
Тел. .....

НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ СУА ВПЛАТИЛИ В ЧЕРВНІ 1982 Р.:

300.00 дол: Об'єднання Українців Вашінґтону, Вашінґтон;
200.00 дол.: Олена Горбова, Голмс;
165.00 дол: 22-ий Відділ СУА, Чікаґо;
160.00 дол.: Союз Українок Західньої Австралії, Відділ ім. О. Теліги в Перті;
151.50 дол.: Л. Павлишин, Брізбейн, Квінсленд (Австралія);
150.00 дол.: Осип Ґадзера, Чікаґо;
по 100.00 дол.: Марія Душник, Бруклин, д-р Данило Богачевський, Мек Лін;
по 50.00 дол.: Володимира Михайлів, Честер (доповнення 200.00 дол. стипендії), Ігор Чмола, Депю;
25.00 дол.: Галина Шембель, Бінґгемтон;
20.00 дол.: Ольга Гнатишак;
10.00 дол.: Ірена Коновка, Чіктоваґа.

Щиро дякуємо,

Ірина Качанівська,
касирка стипендій СУА

У глибокому смутку на свіжу могилу мого найдорожчого і улюбленого брата **бл. п. Михайла Гайдука** складаємо 200.00 дол. на Стипендійний Фонд для українських сиріт у Бразилії,

Галя і Володимир Горбові,
Голмс, Пен.

У дев'яту річницю смерти моїх Найдорожчих і Незабутніх Покійних чоловіка **о. Юрія Гнатишака,** дочки **Софії** та внука **Юрія Ліщинських** і сина **Ореста Гнатишака** складаю 20.00 доп. на Стипендійний Фонд у Бразилії.

Ольга Гнатишак

ВІТАЙТЕ ТА СКЛАДАЙТЕ ПОБАЖАННЯ СВОЇМ РІДНИМ, ДРУЗЯМ ТА ЗНАЙОМИМ НА СТОРІНКАХ "НАШОГО ЖИТТЯ"

СУА перевидав дві куховарські книжки:

НАТАЛЯ КОСТЕЦЬКА: КУХОВАРСЬКІ ПРИПИСИ
(М'ясо і риби; Городина й овочі; Печиво).
Ціна 5.00 дол.

ЗЕНОВІЯ ТЕРЛЕЦЬКА: УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ. Ціна 8.00 дол.

Замовляти:
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA
108 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10009

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

С·ФУЖО

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXIV РІК ВИДАННЯ ВЕРЕСЕНЬ 1982 ЧИСЛО СЬОМЕ

МІЖНАРОДНІЙ ЖІНОЧИЙ СОЮЗ

Конґрес Міжнароднього Жіночого Союзу, що відбувся в липні 1982 р. у Гельсінкі, пригадує нам цю міжнародню організацію і її програму. З усіх міжнародніх угрупувань, що діяли в цьому столітті, ця була нам найближча. У 20-их рр. вона прийняла в члени Союз Українок зі Львова і живо цікавилась ситуацією українського жіноцтва, що діяло під польською окупацією. Після Другої світової війни не можна було відновити членства через те, що Міжнародній Жіночий Союз не прийняв ніякої жіночої організації з-поза залізної заслони. Зрікся приналежности десяти організацій з тієї причини, що поза залізною заслоною не було вільних жіночих гуртів, а еміґрантські не репрезентували рідного краю.

Ми респектували це їх становище. Але не вривали нашого зв'язку з цією міжнародньою централею. Впродовж 30-літньої дії СФУЖО ми старались відвідувати їхні Конґреси, утримувати листовно контакт з їх неструдженою головою Марджері Корбет-Ешбі і невеликим квартальником, що вони видавали. Їх програма праці включала найновіші кличі жіночого руху. З кожного Конґресу ми привозили з собою їх видання, які інформували нас про нові напрямні на найближчі три роки.

В останньому часі цей наш зв'язок сповільнився. У 1972 р. Конґрес МЖСоюзу відбувався в Нью Делі, Індія, і хоч ми з великим трудом, на спілку з Союзом Українок Австралії вислали туди представницю, то вона не знайшла там відповідного зрозуміння. Чергова зустріч відбулася недалеко Нью-Йорку, де ми могли вислати не лиш представницю Олену Процюк, але й спричинитися до зустрічі делеґаток із українським жіноцтвом. Це знов затіснило зв'язок між нами. Та черговий Конґрес у 1979 р. відбувся в Африці (Ліберія), і туди нам трудно було вислати делеґатку. Але тепер МЖСоюз знов скликав свій Конґрес в Європі і то в такому відомому для нас осередку, як Гельсінкі. Отримавши запрошення з запевненням, що нас уважають заприязненою організацією, ми вислали туди нашу заступницю д-р Наталю Пазуняк.

І вона поїхала, взявши з собою короткий звіт з нашої праці за останні роки і короткі пресові звідомлення про жінок-в'язнів. Головною темою Конґресу є праця жінки в 80-тих рр. І в тому напрямку маємо відомості про нашу жінку в Україні.

І так відновлено зв'язок з цією міжнародньою жіночою централею. Він дає нам інформацію й атмосферу великого жіночого зібрання. І хоч ми тепер пішли вперед, бо контактуємось із Комісією Жіночої Декади при ОН, то все ж ми раді, що не втратили контакту з централею, яка вже поверх 80 років веде перед у світовому жіночому рухові.

ОУЖ ВЕЛИКОЇ БРІТАНІЇ

Дня 15-го листопада 1981 відбулись у Манчестрі Загальні Збори Організації Українських Жінок Великої Брітанії. Голова склала звіт за всіх членів Управи, з якого користаємо.

Голова Анастасія Остап'юк за останні два роки (1980-81) відвідувала Гуртки ОУЖ з доповідями, була присутня на різних з'їздах і зібраннях нашої громади, а також чужих жіночих організацій. Допомагала в перенесенні Музею ОУЖ і влаштуванні канцелярії ОУЖ. Заступниці Богданна Крушельницька і Катерина Скрипець допомагали їй у цих обов'язках. Секретарками були Дарія Федик і Зеня Мічел. Вони оформлювали протоколи, опрацювали 4 обіжники й 3 інформаційні листки. Скарбничкою Головної Управи була Параскевія Семак. Прибутки становили 7,862 ф., а видатки 5,730 ф.

Організаційними референтками були С. Боднар і Оксана Биба. Замовили три прапори для гуртків і впорядкували справу патронів гуртків. Зорганізували забаву на ціль Музею.

Культурно-освітніми референтками були Катерина Скрипець і Марія Кухта. Вони ладили доповіді для гуртків з різних нагод і підготовляють збірник з доповідями. Редакторкою жіночої сторінки була Ніна Марченко. Сторінка появлялася щомісяця в "Українській Думці" й подавала відповідний матеріял. В ділянці нар. мистецтва працювали: Віра Дяківська і Ольга Ратич, а завідувала Музеєм Марія Карапата. Музей перенесено на нове місце в будинку. Картотеку предметів опрацювала українською і англійською мовами Ольга Ратич. В. Дяківська провела курс шиття української блюзки на сумівському таборі. Музей відвідала 221 особа у 1981 р.

Зовнішні зв'язки провадили Марія Ткачук і Анна Стриганин. Влаштували показ великодніх звичаїв для англійців і взяли участь у показі різдвяних звичаїв у телевізії. М. Ткачук узяла участь у Світовій Жіночій Конференції в Копенгаґені, куди поїхала з Катериною Скрипець. З собою взяли музейні предмети, що прикрашували наш станок.

У суспільній опіці працювали Віра Загаєвич і Ірина Шмондрак. Відвідували хворих і пенсіонерів, розіслали 77 запитників до гуртків, отримали 59 відповідей. Гуртки відвідали наших пенсіонерів по оселях.

До нової Головної Управи увійшли: Анастасія Остап'юк голова, В. Крушельницька, К. Скрипець,

Д. Федик, З. Мічел, П. Семак, О. Стецик, М. Кухта, Л. Ткачук-Молой, Н. Марченко, А. Широка, О. Кудла, В. Загаєвич, І. Тернова, С. Марусяк, В. Дяківська, А. Борщ, М. Карапата, А. Стецик, М. Ткачук, П. Ґренжер, С. Боднар, членки. До Контрольної Комісії увійшли: В. Гринюк, М. Шанайда, Л. Стадник, Г. Стасів.

ЗАГАЛЬНІ РЕЗОЛЮЦІЇ

Загальні резолюції IV Конґресу СФУЖО опрацювала вже Екзекутива. Вони складаються з привітів і ствердженъ таких, як теперішня ситуація вимагає. Ці резолюції Екзекутива СФУЖО вислала до Резолюційної Комісії в Торонто. Від ходу нарад на Конґресі буде залежати, чи до загальних резолюцій буде додано щось більш актуального.

БЮДЖЕТ КОНҐРЕСУ

Під час засідання Екзекутиви, що відбулось 15-го червня 1982 р., окремо зійшлися наші фінансові представниці з головою фінансової підкомісії Марією Леськів. Утрійку з панями Дарією Бойдуник, фінансовою референткою і Лідією Дяченко, скарбничкою, вони обговорили й устійнили бюджет Конґресу.

ЗМІНА ПАНЕЛЮ

Програмова Комісія устійнила на засіданні 11-го червня 1982 три панелі на пленумі, а саме — про зв'язки СФУЖО, про українську родину і жінку України. Тим часом д-р Ніна Строката-Караванська запропонувала опрацювати тему жінки України в одній програмовій статті. Програмова Комісія погодилась на те з зазначенням, що д-р Строката опрацює цю тему в різних аспектах.

ОБ'ЇЗДКА НАТАЛІ ПАЗУНЯК

Д-р Наталя Пазуняк вилетіла 9-го липня до Европи з наміром узяти участь у Конґресі Міжнар. Жіночого Союзу в Гельсінкі. Перед Конґресом вона побувала у Відні, де зустрілась із членками Управи Українського Жіночого Союзу. 18-го липня вона мала бути в Мюнхені, де її зустріли членки Управи Об'єднання Українських Жінок Німеччини і найновішої складової організації Світового Апостольства Жінок. З Мюнхену вона поїхала на Конґрес МЖСоюзу, що почнеться 25-го липня і триватиме до 1-го серпня 1982. Після Конґресу вона поїхала 2-го серпня до Парижу на зустріч з членками Союзу Українок Франції. Звідсіля вона поїхала 6-го серпня до Брюсселю, де заплянована у Льєжі зустріч із европейським жіноцтвом. 9-го серпня д-р Наталя Пазуняк повернулась до Америки.

БРОШУРА ПРО ЖІНОК-В'ЯЗНІВ

Донедавна існували дві летючки з інформаціями про жінок-в'язнів в СРСР. Це було видання "Смолоскипу" і видання СФУЖО для Конференції в Копенгаґені французькою мовою. Обидва видання вже вичерпались. Тим часом прибули нові в'язні, як Ольга Гейко-Матусевич і Ганна Михайленко. О. Іван Кобат, що помер 14-го березня 1982 р. у Філядельфії, залишив у своєму заповіті для СФУЖО суму 1,000 дол. на брошуру про жінок-в'язнів. Користаючи з того заповіту Екзекутива СФУЖО замовила таку працю в д-ра Ніни Строкатої-Караванської. Будемо старатись усіма силами, щоб ця брошура появилась ще перед IV Конґресом СФУЖО.

КОМІСІЯ РЕЄСТРАЦІЇ

Комісія Реєстрації СФУЖО під головуванням Ірини Гаврилів розіслала всім членам Управи і складовим організаціям СФУЖО реєстраційні листки і вірчі грамоти. Тепер приходять до канцелярії СФУЖО реєстраційні зголошення з додатком 5 дол., реєстраційної оплати.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Подаємо до відома організованому жіноцтву, що 4 квітня 1981 р. відійшла у вічність учителька і громадська діячка **Марія Теофіля Янішевська**. Народилася в родині священика о. Петра й Анастасії Скульських і закінчила у Львові вчительську семінарію. Ще під час студій брала участь у жіночій чоті УСС. У 1919 р. брала участь у проголошенні злуки Земель України, що відбулася 22-го Січня 1919 в Києві. Учителювала короткий час у Перемишлянщині. Потім, одружившись із учителем Павлом Янішевським, переїхала на Лемківщину, де вони обидвоє вчителювали в с. Долиниці, пов. Ясло. Там вони старались усвідомити лемків щодо їх національної приналежности. За те їх перенесли до Радома, де вони вчителювали у польських школах. У 1936 р. вийшли обидвоє на пенсію і переїхали до Винник біля Львова, де мали власну посілість. Тут Марія вступила до Союзу Українок і фіґурувала на його з'їздах, як представниця Філії СУ. Після вибуху війни подружжя повернулось на Лемківщину, а звідтіля переїхало до Австрії, а по закінченні війни до Італії, звідки виїхали в 1946 р. до Бразілії. Тут вони поселились у Сан Павльо, де Марія допомогла братові о. Йосифові Скульському зорганізувати парафію, а потім спільно з іншими створили Т-во "Соборність". Тут Марія щиро працювала, як голова жіночої секції. На її похорон численно прибули члени "Соборности" з Сан Павльо й околиці. Похоронено її в родинному гробівці у Сан Кайтано до Сул.

Л. Б.

КОЖНА НОВА ПЕРЕДПЛАТА, ЦЕ ФІНАНСОВА БАЗА ДЛЯ КРАЩОГО, ЦІКАВІШОГО ОФОРМЛЕННЯ І ПОМІЩЕННЯ МАТЕРІЯЛІВ.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XXXIX SEPTEMBER 1982 EDITED BY A. H. Sawyckyj

A LADY LAWYER IN A MAN'S WORLD

The trials and tribulations of women in the law in the early days, and how times have changed

BY ANNA CHOPEK

I was admitted to the Massachusetts Bar on April 29, 1936. I may be the first Ukrainian-born woman to have become a lawyer in the United States, although it is possible that Marusia Beck may have been admitted to the Bar before or around this time.

During the Depression years, the Massachusetts Bar examiners passed 30% of the applicants, and made it known that if it was a question of choosing between passing a man or a woman, the man would be accepted because he had to support a family.

The Bar examination consisted of a written examination, and an oral examination for those who were in the 50% highest marks bracket. I was called for my oral and prepared all the pleadings in the case assigned. The five bar examiners sat on the judge's bench, and I stood at a desk below them. After asking my name and address, the chairman of the Bar Examiners asked me, "What law school did you graduate from? I answered "Portia Law School". I couldn't understand why this question was asked because all of this information was in the file the Bar Examiners had. "Oh", he said, "Portia Law School". (Portia Law School was a law school fo women. In those days, Harvard Law School did not accept women, nor did many of leading law schools. The Bar Examiners looked down on the school and its graduates.)

He continued, "And how did you graduate from Portia Law School?" "Magna cum laude", I answered. He continued "And how many girls graduated magna cum laude from Portia Law School?" "Six", I answered. And than, with a very superior tone he said "What business have you, a young lady coming from the wheat fields of Europe, knowing so much about English Common Law, whereas our boys have such difficulty learning it?" I felt that question didn't deserve an answer — but I wondered whether he wanted a dissertation on the Constitution. (I had received a prize for the hightest mark in the subject at law school). Instead, I smiled sweetly and said "I came to the United States when I was an infant".

"That will be all", he said, and I was out the door. The interview lasted 3 or 4 minutes — everyone before me had spent at least a half hour with them. I was certain I had flunked. It was another two months before I knew that I had passed, and had written the best paper on the exam.

Адвокат — Анна Чопик Lawyer — Anna Chopek

In those days, the big law firms did not hire women, and so I received no offers for a job, except that I received a call from the president of the large insurance company where I worked as a private secretary. (I had gone to law school in the evening, and worked during the day, because my family could not finance all of my education.)

The president informed me that his close friend was the chairman of the Bar Examiners, and told him that a Ukrainian girl in his company had done a remarkable job on the Bar Exam. The president said "Young lady, I will find a place in my legal department for you. How much are you now earning?" I said "Fourteen dollars a week". "Well, from now on, your salary will be eighteen dollars a week". This was an insult. Men's starting salaries in the legal department were greatly above this figure, but, I had to start some place, and I accepted. Before I started working, I talked to the treasurer of the company, the son of the president, and he agree that I should start at twenty-five dollars a week. My salary did go up as time went on, and I eventually had an assistant and two secretaries, but my one gripe was that I had to punch the time clock, and my male assistant did not. It was the rule of the company that all women had to

punch time clocks. It was this galling feature which gave me the impetus to look for another job.

It was war time, and I secured a job as an investigator for the U. S. Civil Service Commission in New York City. My last salary at the insurance company was $55.00 per week, and the man who was hired to replace me, received $150.00 per week. That was the way women were treated. The president of the company told me that I would always have an opening in the company if I wasn't satisfied with my government job. However, I never went back.

There were 100 investigators, but only 10 women. We received the same salary as the men, but were not given the good cases to investigate.

After a year as an investigator, I was offered a position as an Attorney for the U. S. Civil Service Commission, in the Opinions and Regulations Unit. There I did legal research, and wrote opinions for the Civil Service Commissioners. It was a challenging position, but as soon as the war ended, the men came back to get their good jobs, and we women were out. I came back to Boston, and made the rounds of all the big law firms. My qualifications were excellent, I was told, but it was their policy not to hire women lawyers. They would be glad to give me a job as secretary, but would never send me to court.

I found a lawyer who had a big collection practice. He said he might need a lawyer in the future, but at the moment, he needed a secretary more. So, in desperation, I took the job, worked as secretary for two days, and then because it was a busy law office, I was needed in Court. He then gave me an office, and I went to Court every day. In Greater Boston, there are at least 20 district courts, 3 counties having Probate Courts and Superior Courts. I covered them all. Invariably in the beginning, as I sat down in the Bar enclosure, a court officer would come to me and say, "Lady this is reserved for attorneys. Please sit in the rear." I then had to assure him that I was indeed an attorney.

I liked my job, but again, my salary was not comparable to those of men attorneys. So, one fine day, I just quit, and started my own practice, which kept me busy for many long years.

As time went on, I qualified for admittance to the Supreme Judicial Court of the United States. I was a member of the Massachusetts Association of Women Lawyers, and a group of us travelled to Washington, D. C. to be sworn in. Those were the days of the flower hats, the mink stoles, and orchid corsages. There were about thirty of us, and we did make a pretty pictures as we climbed the long staircase to the Supreme Court. As soon as we walked in the door, the Court officer, dressed in formal clothes, took one look at us and said "Ladies, where do you think you are going? This is the Supreme Judicial Court of the United States. It is not a place for frivolity. Kindly remove your hats, furs, and your flowers." So, the hats, the flowers and the furs were put in the back row of the Court room and we marched down the aisle, were introduced to the nine justices of the Court by our State Senator, and took our oaths of office.

When Edward J. McCormack, the nephew of the speaker of the house, was an Attorney General in Massachussetts, I was appointed an assistant to an assistant attorney general. There was a large staff of male assistant attorney generals but only two women. When one of them left, I was appointed in her place. The women's salaries were much lower than the men's salaries, and we were usually assigned to those positions which required a lot of hard work. I spent my time working in the Division of Trusts and Charities, and was in charge of all matters involving titles to land.

When the four year term ended, I went back to my general practice. It was not easy for a women to build up a practice. I could not take my male clients to lunch, and talk over deals over lunch, or play golf with them at a private club. I had to be careful of not hurting a male client's ego in giving him advice.

When our Ukrainian refugees began arriving, I did a great deal of legal work for them. As time went on, I built up my practice, and at least 90% of my practice was with Americans. I handled Workmen's Compensation Tort cases, did title work, divorces, and a great deal of Probate work, along with the preparation of Estate taxes, etc.

Two years before I retired, I was offered a position as a special assistant district attorney in Suffolk County. I was reluctant to accept it because while I had some Criminal work I did not go out of my way to look for it. However, I did accept, and it was fun. I was assigned to the Misdemeanor session, and this opened up a new world,. I was in court every day, prosecuting cases. There were many women lawyers on the staff, and many women lawyers working as public defenders, and in the private practice of defending criminals.

When I was retiring, the judge of the session, the court officers, and the assistant district attorneys, (all men) gave me a surprise luncheon. As I stood thanking them for the flowers and gift, two old ladies who had been sitting at a table nearby walked by our table, and one of them said "You must have done something very special to have all these men honor you." She couldn't begin to appreciate how I felt. I had arrived. I was accepted an equal, a lady lawyer in what now was no longer a man's world.

Anna Chopek

Anna Chopek, who was a member of Soyuz Ukrainok in Boston for many years, has been extremely active in both professional associations and in Ukrainian community life.

A member of the Massachusetts Bar, the U. S. District Court, and the Supreme Judicial Court of the U. S., she was also a member of the Massachusetts Trial Lawyers Association. She held executive posts in the Massachussetts Association of Women Lawyers, and was president of the New England Fraternal Congress.

In the Ukrainian Community, she was an executive with the Ukrainian Youth League of North America and the Ukrainian Professional Association. Anna Chopek was Supreme Advisor of the Ukrainian National Association for 24 years, and now has been Honorary Member of the Supreme Assembly for four years.

She currently resides in Los Alamos, New Mexico.

In memory of **Olenka Sawycky**, who died recently, to our great loss, I am making a donation to the UNWLA Scholarship Fund to aid Lidia Kelniar in Brazil in her continued education.

Mary Dushnyck

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА У ДВОХ СВІТАХ

NEWS FROM THE UKRAINIAN WOMEN'S CONFERENCE

UKRAINIAN WOMAN IN TWO WORLDS

The long-awaited Ukrainian Women's Conference is upon us. Several hundred women and many men are expected to attend the weekend event at Soyuzivka on October 2 & 3, 1982.

The pre-registered participants hail from all over the U. S., from California to Florida to Georgia. Women from Canada and Argentina have also registered. They are women of all ages, with a wide range of interests. One thing they share — a deep interest in integrating their Ukrainian heritage into their lives as women of America.

The bilingual program offered at the Conference is intended to address the concerns of the Ukrainian woman living in two cultures. The structure of the Conference is designed to maximize participation by attendees.

Here is a listing of the panels/workshops and their moderators:

1) Ukrainian Identity and Traditions — Natalia Kormeliuk, Maryland
2) Ukrainian Schools and Youth Groups — Halyna Kutko, New Jersey
3) Intermarriage — Christine Melnyk, Connecticut
4) Ukrainian Language — Roma Dyhdalo, Michigan
5) Ukrainians in American Politics — Marta Kichorowska, Maryland
6. Ukrainians and the Media — Roman Sochan-Hadzewycz, New Jersey
7) The Working Woman — Ksenia Dragan, Connecticut
8) The Ukrainian Male — Petro Stawnychy, New Jersey
9) Women in Crisis — Motria Kushnir, Pennsylvania
10) Women of Tomorrow — Lesia Slobodian, New Jersey
11) The Ukrainian Singles Scene — Marta Korduba, New Jersey

Presenting a historical background to the discussions taking place at the Conference will be historian Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak of McLean, Virginia, who will address a plenary session of the Conference on the topic of the Ukrainian women's movement in the nineteenth and twentieth centuries.

A concert by women performing artists set for Saturday night has been organized by Martha Andriuk of Connecticut. Also, time has been set aside for participants to meet and talk informally, and make social and professional contacts. The establishment of informal women's networks is an important aspect of this conference.

AUTHOR OF UKRAINIAN WOMEN'S HISTORY TO SPEAK AT OCT. 2 CONFERENCE

The Organizing Committee of the Ukrainian Women's Conference has invited Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak to provide a historical perspective to the important women's and Ukrainian community issues raised at the "Ukrainian Woman in Two World's" Conference.

She will address a plenary session on Saturday afternoon, October 2, 1982.

Dr. Bohachevsky-Chomiak is the author of several books and numerous articles on modern East European history. Her most recent research has been oriented toward the history of the Ukrainian women's movement in the nineteenth and twentieth centuries.

Since 1976 her research has taken her on three extensive study trips to Eastern Europe where she worked in the archives of Ukraine, Russia, Poland, Czechoslovakia and Austria.

Д-р М. Богачевська-Хомяк
Dr. M. Bohachevsky Chomiak

For the past 14 years, Dr. Bohachevsky-Chomiak has been on the faculty of Manhattanville College, north of New York City. For the past several years, she has commuted there from her home in McLean, Va., a suburb of Washington, D. C. where she lives with her family.

Audiences who have heard her speak have marvelled at her combination of deep scholarly insights and irrepressible humor and wit. Dr. Bohachevsky-Chomiak, who has lectured at Harvard University and Catholic University of America, received her Ph. D. in history from Columbia University.

Бенкет на пошану першої Лейді Воррену, Міч. Лінди Рандлет, дружини мейора Дж. Рандлета.
Luncheon in honor of the First Lady Warren, Mich, Mrs. Linda Randlett. From left: Father Hilary, pastor of St. Josaphat's Church, Sophie Anderson, Press Committee Chairman, Kim Randlett, daughter of Mrs. Randlett, Mrs. Linda Randlett, wife of Mayor James Randlett of Warren, Mich., Linda Kolodchin, President Detroit Regional Council, Diana Kurilo, Public Relations Chairman, Dr. Mary Beck, Master of Ceremonies.

DETROIT REGIONAL COUNCIL FETES FIRST LADY OF WARREN

The First Lady of Warren, Mrs. Linda Randlett, wife of Hon. Mayor James Randlett of the city of Warren, Michigan, was honored and feted by the Detroit Regional Council of Soyuz Ukrainok. This most enjoyable luncheon which took place on June 23, 1982 at St. Josaphat's Social Hall, was attended by an overflow of guests (190) most of them representing the civic, political and women's organizations of Warren and Detroit.

This event, which represented the first serious endeavor of the Regional Council to develop closer ties with the American community, turned out to be a smashing success. It gave the non-Ukrainian women a unique opportunity to become acquainted with and to gain a distinct awareness of the Ukrainian community and its ethnic heritage, as exemplified by its cuisine, its folk art, its traditions and its culture, minute samplings of which were embodied in the program of the day.

Ms. Lida Kolodchin, President of the Detroit Regional Council, welcomed the honored guest, Mrs. Randlett, at the door in the timeless Ukrainian tradition with the ceremonial bread and salt. Mrs. Randlett was then escorted to the head table where Ms. Sophie Anderson, Press Committee Chairwoman, pinned a carnation corsage on her as well as on her teenage daughter, Kim. They were then seated at a table which was resplendent in its Ukrainian decorations.

After a short welcoming speech, Ms. Kolodchin introduced Dr. Mary V. Beck, who assumed the duties of the master of ceremonies. Following her warm, bilingual greeting. Father Hilary, assistant pastor of St. Josaphat's Church, delivered the invocation. A delicious luncheon, prepared by various chapter members of Soyuz Ukrainok, was then served.

After the luncheon, the emcee commenced her duties in earnest. It must be noted here that Mary Beck exhibited quite a skill in that role, a skill no doubt acquired during her long public career. She entertained as she enlightened, by injecting dashes of humor with her appropriate parodies on the definition of the word "woman" and the creation of woman, thus conditioning the audience to accept what she had to say in a more serious vein. Concisely, but convincingly, she spoke of Ukraine, its history, and its present condition. Her remarks were supplemented by information contained in three pamphlets placed on the tables occupied by our non-Ukrainian guests. One dealt with Soyuz Ukrainok and its purposes; another related the story of Walter Polovchak of Chicago; and the third was about "Ukraine" — The Forgotten Nation."

While speaking of Ukrainian culture, Ms. Beck underscored the fact that the Ukrainians in the Free World, but more particularly the Ukrainian women have always felt that they had a sacred obligation to preserve and promote their culture. With that goal as the primary objective, Soyuz Ukrainok was born as far back as 1925 and has now developed into a formidable organization. Pertinent facts and figures were then given about the local Regional Council. This part of the program was culminated witht he introduction of the outstanding women of the American community as well as those of the Ukrainian community and the members of the Board of the Regional Council. The Co-chairwomen of the Luncheon Committee were also given recognition for their industrious efforts. They were: Marta Jovanovic, Diana Kurilo, Sophie Anderson and Ola Iwanicki.

The entertainment which ensued was designed not only to please but to reveal a "bit of Ukraine." The first number was a bandura duet by two young ladies Nadia Bluj and Christine Lash who were attired in authentic, native Ukrainian costumes reflecting the Poltava region.

The succeeding performers took the audience by storm. Christine Lypeckyj, a popular Ukrainian mezzo-soprano along with her talented accompanist, pianist Maria Lisowsky, truly enchanted their listeners, who responded with thunderous applause and a standing ovation to the musical offering of three songs.

The entertainment program was climaxed by a fashion show in which five children modeled children's clothes and ten women modeled afternoon dresses, summer suits and formal gowns.

When the fashion parade ended, the honored guest, Mrs. Randlett, received a beautiful Ukrainian gift from Soyuz Ukrainok. It was a large, exquisitely executed pysanka (a goose egg) mounted on a stand with a proper inscription in bronze and enclosed in a see-through container. A book entitled "Ukrainians in America" and a Ukrainian doll were presented to the daughter, Kim. The Mayor was also remembered, in absentia, with a ceramic desk pen set.

The first Lady then expressed her thanks for the honor accorded her with this beautiful luncheon and the gifts bestowed upon her and her family. She was very effusive in her praise and gratitude to Soyuz Ukrainok for the exciting and long-to-be-remembered adventure and "excursion into Ukaine". Her comments indicate how impressed she was with the beauty and the richness of Ukrainian tradition and Ukrainian culture.

This successful event was concluded by the spirited song of "MNOHAYA LITA" which the Ukrainian women sang for their American guests, who happily absorbed this final touch of Ukrainian flavor, adding it to the Ukrainian aura which surrounded them this afternoon — and which Soyuz Ukrainok hoped would become a fond and unforgettable memory.

SOPHIE ANDERSON Press Committee
Detroit Regional Council

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

HEALTH & WELL-BEING

By Dr. Maria Motyl

BRAIN CHEMISTRY CRUCIAL IN SUICIDE VICTIMS

The theory that mental and emotional illnesses may result from chemical disorders in the brain is familiar, though proof has been elusive. Recently scientists at Wayne State University and the National Institute of Mental Health have independently produced evidence that suicidal tendencies are influenced by a brain chemical abnormality.

The brains of recent suicide victims were compared to those of victims of homicides, auto accidents and other violence. The suicides had been receiving imipramine, an antidepressant drug, which, to be effective, must bind to certain chemical sites in the brain. The scientists found that the cortex, or outer layer, of the suicides' brains had 44 percent fewer imipramine binding sites than did the control group brains.

Imipramine binding activity, in turn, is thought to reflect the brain's ability to use serotnin, a chemical that aids communications between brain cells. Low serotonin levels have been found in the brains of suicides and have been linked to depression, aggression and impulsivity. Measuring serotonin or imipramine binding may lead to the screening and preventive treatment of potential suicides.

TSS NOT FOR WOMEN ONLY

Toxic-shock syndrome (TSS), an often fatal disease formerly viewed as associated with tampon use or menstruation only, has more recently been found among males as well as non-menstruating females. The disease can strike anyone in the population, under a variety of conditions.

A research team at the U. S. Center for Disease Control reported that sources of the disease include surgical incisions, childbirth, accidental wounds, burns, insect bites, abcesses, inflammation of the breast, bursitis, blood poisoning, gland infection.

The researchers studied fifty-four cases of nonmenstrual TSS resulting from Staphylococcus aureus infection. These nonmenstrual occurrences of TSS were proportionately distributed among racial groups, ranging in age from newborn to 75 years old and had a death rate of eleven percent. Also, TSS of nonvaginal origin appears as likely to happen to males as to females.

What is responsible for the increased number of nonmenstrual TSS cases? One explanation is that there is improved recognition and reporting of the disease. Also the infecting organism may be changing its behavior. Whatever the explanation, such cases are on the rise, and the Center for Disease Control recommends that physicians suspect TSS in all patients who exhibit the appropriate symptoms.

NEW VACCINE FOR HEPATITIS B VIRUS

At the present time there are about 200,000 to 300,000 new infections of hepatitis B virus in the U. S. each year, resulting in some 10,000 hospitalizations and 200 deaths. Many more cases involve jaundice, fatigue and liver damage.

Even more seriously, hepatitis B has been linked to the development of liver cancer. While this form of cancer is rare in the U. S., it is one of the major causes of death from cancer worldwide.

In Africa and Asia hepatitis B is a major public health problem probably contributing to the high incidence of liver cancer in those regions. It is postulated that widespread use of a vaccine against hepatitis B would bring about a significant reduction in liver cancer mortality in the world today.

The illness caused by hepatitis B virus was once called serum hepatitis because it could be passed through blood transfusions. People at risk today are medical workers, kidney dialysis patients, and others requiring frequent transfusions, as well as contacts with infected persons.

At the present time, a vaccine for hepatitis B is coming onto the market. It is expected to be rather expensive because of the difficulty in preparing it from blood serum containing the virus. The hepatitis B vaccine, marketed by Merck, Sharpe & Dohme is the first completely new viral vaccine in ten years.

OUR LIFE IS MANY THINGS TO MANY PEOPLE

IF you want to be informed about the exciting and multi-faceted program of UNWLA, become a subscriber to Our Life.

IF your friend or relative lives far from a Ukrainian community, a gift subscription to Our Life is a real blessing.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ НАТАЛКИ

Найгірше місце для переховування всяких ліків, вітамінів чи навіть косметиків є в шафках над зливом у лазничках.

Щоб ліки, вітаміни чи порошки затримали довше свій потенціял, їх треба переховувати в сухих, темних місцях. І конче так, щоб не могли їх досягнути діти.

Треба звернути увагу на опакування ліків і вітамінів. На них повинна бути подана дата, до якої ці ліки затримують свою повну вартість. Якщо такої дати нема, треба запитати фармацевта, який ці ліки продає про дату закінчення діяння ліків "expiration date." Перестарілі ліки не тільки вже не помагають, але часто є шкідливими.

Наприклад антибіотик tetracydine, який лікарі часто приписують, може викликати інфекцію нирок, коли промине дата його діяння. Це тільки один малий приклад, а скільки ж таких є!

Часто люди, особливо старші, може, навіть не здають собі справи що перетримують ліки з року на рік, а тоді їх уживають і починають хворіти на зовсім нові хвороби, і не знають від чого.

НАТ.

ВІДГУКИ

Коли, на біду, трапиться пригода і пригорить страва, яка варилася в емальованій посудині, то посудину важко відмити. Тоді, після випорожнення її, налити туди води та насипати порошку "Спік енд Спейн", поставити на піч, щоб трохи покипіла. Припалена їжа відстане, і тоді легко таку посудину відмити.

наше харчування

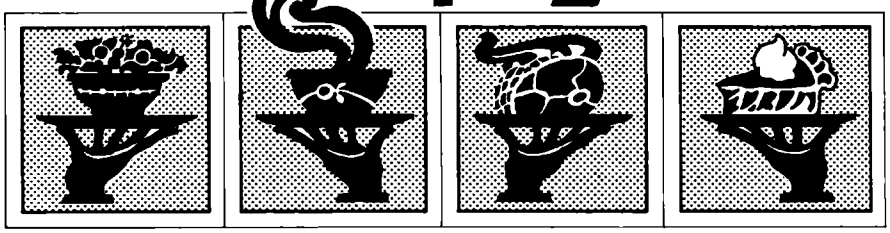

ВЕЧЕРЯ З ПЕЧІ

Л. ГРИЦІВ

КУРКА
ПЕЧЕНА З ГОРОДИНОЮ

САЛАТА
З СВІЖОЇ ГОРОДИНИ

ПИРІГ З АНАНАСІВ

СПЕРШУ ПРИГОТУВАТИ САЛАТУ:

2 помідори порізати в клинці
1 малий огірок зі шкіркою, тонко краяний
1/2 зеленого перцю краяного в поясочки
1/4 горнятка зеленої цибульки (насіченої)
2 твердо зварені яйця, посічені
1/2 ложки січеного свіжого василька
1/3 горнятка майонезу
сіль, перець
зелена салата
4 платки смаженого "бекону"

Шість перших складників змішати, додати майонез, сіль, перець. Захолодити на 1-2 години в холодільнику. Подавати на листках салати, посипати зверху покришеним смаженим "беконом".

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ОПІСЛЯ ПРИГОТОВЛЯЄМО КУРКУ:

2 горнятка покраяних селерів
1 горнятко краяної цибулі
2 горнятка краяної в соломку моркви
1 чайна ложечка соли
1/4 чайної ложечки перцю
2-3 фунти кусників курки до смаження
1/4 горнятка топленого масла
3 горнятка вареної покраяної в платки картоплі
сіль, перець
2 ложки масла
паприка

На дні дво-квартової посудини (сковороди) уложити селери, цибулю і моркву. Посипати сіллю і перцем. Зверху укласти кусники курятини шкіркою догори. Скропити маслом. Пекти відкрите на 350° F одну годину. Зняти курку, укласти картоплю на городину, посолити. Назад покласти курку, як передтим, скропити 2-ма ложками масла, посипати паприкою та пекти ще додаткових 30 хвилин, або поти, поки курка і городина буде готова.

НАПРИКІНЦІ ПРИГОТОВИТИ ПИРІГ З АНАНАСІВ

3 ложки масла
1/2 горнятка цукру
1 горнятко кусників ананасів без соку (з пушки)
15 червоних коктейльових вишень
1 горнятко борошна
1/2 чайної ложечки порошку до печива
2 яйця
2/3 горнятка цукру
1/3 горнятка соку з ананасів
1/2 чайної ложечки ванілі
збиті вершки

Топимо масло в 10 інчовій сковороді (найкраще порцеляновій), посипаємо його цукром. На це розкидаємо куски ананаса і черешень.

Посіваємо разом борошно і порошок. Б'ємо яйця поки не стануть ясно жовтими. Поступово додаємо цукор, сік з ананасів і ванілю. Легко домішуємо борошно та уважно виливаємо на овочі, печемо на 375° F коло 35 хвилин. Зразу перевертаємо на тацю і залишаємо на кілька хвилин, накривши посудиною, в якій пиріг пікся. Подаємо з битими вершками.

СЕРЕД ЗЕЛЕНІ І КВІТІВ

Гаряча літня пора добігає до кінця і наближається знов час, коли треба подумати про внесення вазонків знадвору в хату. Ціле літо розкошували квіти надворі і мали досить соняшного світла, тепла та вогкости. Тепер треба внести їх у хату, заки температура ночей буде падати до 40° Фаренгайта. Рослини внесені в хату пізньою осінню переходять тяжче процес звикання до сухих та теплих хатніх обставин.

Пригадую, що заки внесемо вазонки в хату треба їх добре помити водою з милом або кілька разів скроплюємо "house plant insecticide"

Окрім вазонкових квітів, можна також викопувати квіти з грядок пересаджувати до більших вазонків та вносити в хату. Особливо тепер коли ці літні квіти є в повному розквіті в різних кольорах, це не тільки дуже декоративно, це немов би кусок сонця внесено в хату. Особливо такий ефект дають чорнобривці. Деякі з тих квітів зів'януть скоріше, інші вдержаться довше, а деякі перебудуть цілу зиму, навіть будуть гарно цвісти.

Якщо плянуємо викопувати квіти з грядок, щоб внести в хату, на 2 тижні перед внесенням треба їх викопати зі землею, відтяти 1/3 коріння і всадити до більшого вазонка. Обов'язково скроплювати кілька разів водою з милом або "white fly insecticide", бо на цих квітах ціле літо проживали різні мушки, і якщо їх не позбудемося тепер, то в кімнаті буде багато тяжче їх винищити. Тому що це є мушки, вони літають і дуже скоро переносяться на другі рослини. Вносячи їх до хати з квітами, можна в короткому часі занечистити всі рослини в хаті.

Земля у внесених вазонках повинна бути вогка, а не мокра. Час від часу ці викопані квіти треба мрячити водою. Квіти, що росли на сонці, найкраще примістити на південному вікні. Ті квіти, що росли частинно на сонці, а трішки в затінку, найкраще будуть переховуватися на східньому або західньому вікні, також на південному, але за фіранкою.

Нат.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

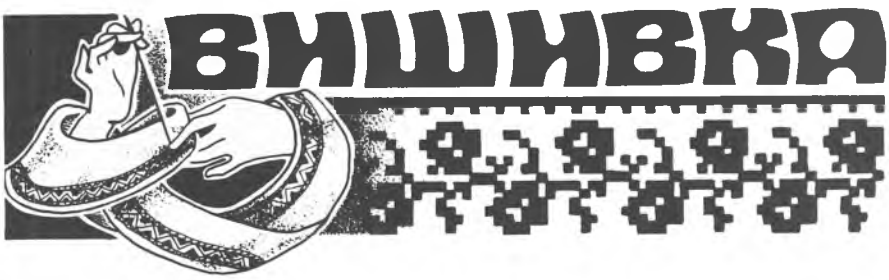

БРАТІК І СЕСТРИЧКА

Чи можемо їх однаково вбрати? Можна та ще й в українське вбрання! Коли докладно придумаємо все, а головно сорочинку.

Сорочинки однаково скроєні й пошиті. Мають викладаний комір, довгі рукавці і вишиваний перед. Комірець і головні шви обведені "кривулькою", як декоративною прикрасою. Спереду сорочинки прикрашені хрестиковим узором, що розділений посередині на невеличку пазушку.

У дівчинки коротка, а широка спідничка, а в хлопчика штанята. Спідничка й штанята можуть бути виконані з вишневого матеріялу. Дівчинка обв'язана запаскою, а хлопчик крайкою. Запаска вишита тяглим рослинним узором. Зав'язується ззаду на тасьми. У хлопчика з крайки зладжений пояс, якого кінці звисають спереду, викінчені кутасиками.

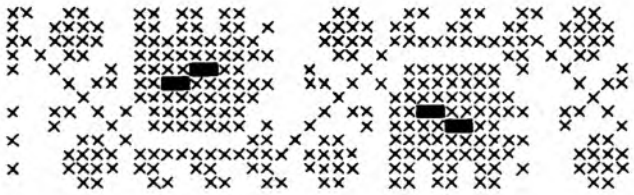

Рослинний взір на запаску, вишитий хрестиками. До вишивання вживати ниток Д. М. Ц. — хх хх червоний ч. 321 і ■ ■ чорний ч. 310.

Рисувала Марійка Винницька

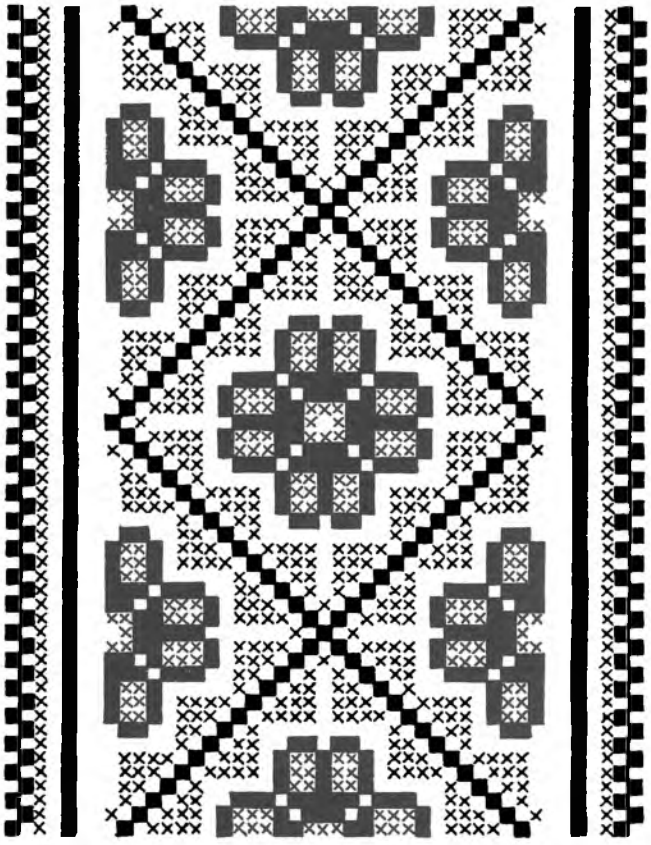

Широкий взір, що виконаний хрестиками в чорнім і червонім кольорі. До вишивання вживати ниток Д. М. Ц. ч. 310 ■ ■ чорний, ч. 321 хх хх червоний

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ПІВНІЧНИЙ НЬЮ-ЙОРК

(хроніка за 1981 рік)

Осідком Окружної Управи є Рочестер, Н. Й. Головою Округи була Іванна Мартинець, а заступницями голови в Рочестері Оксана Кулик, в Боффало Оксана Салдит, в Сиракузах Мирослава Маляр. Округа об'єднує 6 Відділів і начислює 222 членки.

ВІДДІЛ	ГОЛОВА	ЧЛЕНКИ
46-ий, Рочестер	Оксана Кулик	40
47-ий, Рочестер	Марія Крамарчук	89
49-ий, Боффало	Ярослава Борачок	42
68-ий, Сиракузи	Мирослава Маляр	16
85-ий, Сиракузи	Юлія Сидорович	10
97-ий, Боффало	Олена Морозевич	25

49-ий Відділ — Роковини 22-го Січня — реферат Ярослави Борачок. Доповідь про патронку Відділу Ольгу Басараб. Звіт делеґаток з Конвенції. При **47-му Відділі** вже 15 років існує "Гурток книголюбів".

МУЗЕЙНА-МИСТЕЦЬКА РЕФЕРЕНТУРА:

Музейно-мистецька референтка Округи — Ірина Руснак.

Відділи **46-ий, 47-ий, 49-ий, 97-ий** є членами УМ, а **47-ий Відділ** 1981 р. став став меценатом. Відділи **46-ий, 47-ий, 49-ий, 68-ий і 97-ий** перевели акцію збирання знімків перших поселенців і частинно вже передали їх до УМ. Теж **47-ий Відділ** переслав до УМ частини народніх строїв перших поселенців. При **47-му Відділі** діє "Гурток любителів народнього мистецтва" під проводом Марії Лозинської. Гурток почав свою працю від виготовлення ляльок у прецизно виконаних народніх ношах. В Рочестері діє "Комітет збереження української спадщини" під протекторатом місцевого УККА. Головою була Ірина Руснак, а

Окружний З'їзд 1981 в Сиракузах. Головну Управу репрезентувала М. Томоруґ.

Annual meeting of 1981 of the Regional Council in Syracuse, N.Y. Representing Headquarters, Maria Tomorug.

ОРГАНІЗАЦІЙНА РЕФЕРЕНТУРА:

Організаційна референтка Округи — Ірина Дорощак. У звітовому часі приєднано 7 нових членок, вибуло 21 членок.

Заходом організаційної референтки СУА Марії Крамарчук та Окружної Управи відбулися дві організаційні конференції, а саме 22-го листопада в Боффало для 49-го і 97-го Відділів і друга конференція 6-го грудня 1981 р. в Сиракузах для 68-го і 85-го Відділів.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РЕФЕРЕНТУРА:

Культурно-освітня референтка Округи — Ярослава Ґудзяк.

На ширших сходинах Відділів виголошено такі реферати:

46-ий Відділ — Доповідь про українських політв'язнів. Друга доповідь про Олену Телігу — патронку Відділу.

47-ий Відділ — "Тарас Шевченко — маляр і поет" — виголосила Галина Остапюк. "Василь Авраменко — корифей українського танку" — Ростислава Стецiв. "Леся Лисак-Тивонюк — спогади з приводу смерти" — Галина Павлічко. Звітування делеґаток з XIX Конвенції СУА. Історія кобзи і бандури — Ростислава Стецiв.

членки **46-го** і **47-го** Відділів беруть у ньому активну участь.

Влаштовано декілька мистецьких виставок· різдвяну, великодню, про творчість і малюнки Тараса Шевченка, виставку знімків і народньої ноші перших поселенців тощо.

46-ий Відділ улаштував мистецьку виставку при Рочестерському Музеї під час міжнароднього фестивалю, показ українського традиційного різдвяного стола в тому ж Музеї, показ писання писанок в "Овк Гилл Кавнтрі Клабі".

47-ий Відділ улаштував виставку знімків та народньої ноші перших поселенців під час 4-денного фестивалю церкви св. Йосафата.

97-ий Відділ улаштував мистецьку виставку в крамниці "Адам Мелдрум анд Андерсон". Відповідальна за виставку була Мирослава Макогон. Відділ узяв участь в "Українсько-американському дневі", де продавано вишивані речі і солодке.

47-ий Відділ зорганізував курс роблення прикрас на ялинку, який провадила Анастазія Смеречинська.

Мистецько-музейна референтка Округи під час огранізаційної конференції в Сиракузах мала доповідь про українське народнє мистекцтво і Український Музей.

У звітовому часі **47-ий Відділ** приєднав 3 членки УМ, а **97-ий Відділ** — 2. Членки Округи дарували речі до УМ і до крамнички.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА:

Виховна референтка Округи — Ірина Юрків. В Окрузі є дві дитячі світлички — в Рочестері провадять її спільно **46-ий і 47-ий Відділи,** в Боффало — **97-ий Відділ.** В обидвох світличках відбулись: "День Матері", "Миколаївський вечір" і "Ґрадуація" (діти одержують перші свідоцтва і переходять до Рідної Школи). Діти рочестерської світлички демонстрували на "Дневі Союзянки" показ вишивки, приміненої до дитячого одягу. **85-ий Відділ** улаштував імпрезу св. Миколая при школі українознавства в Сиракузах при співучасті ОЖ ОЧСУ. В рочестерській світлиці навчається 23 дітей. Учительки — Соня Трач і Віра Мілер. Опікункою світлички і головою Батьківського Комітету є Люба Дінґер **(46-ий Відділ)**, а нагляд над світличкою має Ірина Юрків. Світличку в Боффало провадить Марія Пашківська. В світличці навчається 12 дітей. На Окружному З'їзді в Сиракузах Оксана Кулик (**46-ий Відділ**) дала реферат на виховну тему: "Рік української родини".

46-го у вересні 1981 р. у рочестерській "Кредитовій Думці".

47-го — 3. 19. 81 "47-ий Відділ СУА при праці" — "Свобода"; 6. 12. 81 "Ґрадуаційна зустріч у Рочестері" — "Свобода" — рекляма; 8. 1. 81 "Зустріч ґрадуантів в Рочестері" — допис "Свобода"; 9. 30. 81 "Світличка СУА в Рочестері" — "Свобода"; 10. 1. 81 повідомлення про "День Союзянки" — "Свобода"; 11. 81 Хроніка 47-го Відділу — "Наше Життя"; 11. 1. 81 "День Союзянки в Рочестері" — "Свобода"; Журнал "Наше Життя": "Звідомлення з загальних зборів 1981 р.", допис про вечір з прозірками "Марокко — леґендарна країна" мистців Оксани Лукашевич -Полон і її чоловіка Лавра Полона, привітання нових членок і співчуття в рубриці "Замість квітів".

47-ий Відділ передплачує "Наше Життя" двом "Бабусям" — Татяні Голойді в Німеччині і Ніні Коваленко в Франції.

Christmas greetings from the Institute of St. Olha, Prudentoil, Parana, Brazil, sent to UNWLA Branch 68, Syracuse, N.Y. Over 100 signatures are on the reverse side.

Різдвяний привіт з Інституту св. Ольги, Прудентопіль, Парана, Бразілія надісланий для 68-го Відділу СУА Сиракузи, Н. Й. На звороті понад сотні підписів.

РЕФЕРЕНТУРА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ:

Референтка суспільної опіки Округи — Анна Капітан, яка була теж головою Об'єднаної Суспільної Опіки в Рочестері. **Відділи 47-ий, 49-ий, 68-ий і 97-ий** мають референток суспільної опіки. Ці Відділи помагають "Бабусям" і дитячим садкам в Европі, висилають пачки з одягом і книжками до Бразилії й Европи, опікуються хворими членками своїх Відділів, відвідують їх в шпиталях, висилають картки з поздоровленнями. **68-ий Відділ** опікується одною стипендисткою в Бразилії. **47-ий Відділ** продовжує висилку 4 постійних стипендій студентам в Бразилії. **49-ий Відділ** знову "побив рекорд" — у звітовому році зібрав 3,675 дол. на стипендії українським студентам в Бразилії.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА:

Пресовою референткою Округи була Марія Крамарчук. На 222 членки в Окрузі 159 членок передплачують "Наше Життя", а саме: 46-ий Відділ — 30, 47-ий — 66, 49-ий — 27, 68-ий — 15, 85-ий — 4, 97-ий — 17.

Появилися такі дописи про діяльність Відділів:

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ:

Референтка зв'язків Округи — Стефанія Павлович.

Відділи Округи брали участь в міжнародніх фестивалях, вели акцію в обороні політв'язнів, писали листи до президента і сенаторів, спростовували мильні інформації про Україну. 97-ий Відділ належить до "Вименс Федерейшен".

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА:

Імпрезова референтка Округи — Ярослава Ґудзяк.

У звітовому році Відділи влаштували такі імпрези: 3. 22. 81 — **46-ий і 47-ий Відділи** спільно влаштували літературний вечір та зустріч з д-ром Євгеном Руслицьким, перекладачем із польського і видавцем капітальної книжки Єжи Єнджеєвича "Українські ночі або родовід генія" — біографічний роман про Т. Шевченка.

4. 4. 81 — **46-ий і 47-ий Відділи** відбули в Рочестері зустріч при чайку і вині з заступницею голови СУА — Марією Томоруґ, яка репрезентувала Головну Управу на Окружному З'їзді наступного дня в Сиракузах.

"Толока" печення печива. Зліва Михайлина Пилипець, Христина Дзюба, Катерина Щур, Анна Сохоцька, Марія Сипняк. 47-ий Відділ СУА, Рочестер

UNWLA Branch 47, Rochester. "Toloka", baking.

"Толока" печення печива. Зліва: Катерина Щур, Христина Дзюба, Михайлина Пилипець.
UNWLA Branch 47, Rochester. "Toloka", baking.

10. 11. 81 — **46-ий і 47-ий Відділи** спільно влаштували "День Союзянки", в якому взяли теж участь членки Відділів із Боффало і Сиракуз. "День Союзянки" в Рочестері був переглядом проробленої праці у знімках. Кожна референтура обидвох Відділів старалась якнайкраще представити свою працю і свій осяг, розвішуючи знімки на кольорових картонах на стінах просторої залі школи св. Йосафата, нпр. пресова референтка уложила цілий вахляр "Нашого Життя" у формі великої квітки, мистецька і музею — запізнала публіку з виданнями УМ в Нью-Йорку; імпрезові референтки уложили знімки деб'ютанток із вечерниць "Червоної Калини", знімки з ґрадуфційних зустрічей. Виховна референтка включила в виставку знімки дитячої світлички, референтка суспільної опіки виставила знімки і листи-подяки та святочні побажання з чисельними п дписами українських дітей в інститутах Бразілії та інших країн, як теж "Бабусь" в Європі. Господарські референтки обидвох Відділів під час "Дня Союзянки" вгощали присутніх полуденком. Увечорі відбувся концерт з участю прибулих артистів із України — Е. Белюць і О. Журби. Цілоденна імпреза була дуже вдала і стрінулась з позитивною критикою публіки.

46ий і 47-ий Відділи взяли участь в організуванні вечерниць "Червоної Калини", а частину доходу з імпрези призначено на Пресовий Фонд "Нашого Життя", УМ і дитячу світличку.

Крім спільних імпрез кожний Відділ улаштовував окремі імпрези. І так· головною ціллю **46-го Відділу** є бажання популяризувати Україну — її мистецтво, традиції, культуру й історію — серед американської спільноти. Однією із найважливіших імпрез у тій ділянці є щорічна участь у Міжнароднім Фестивалі при рочестерському музеї. Тут членки Відділу влаштовують мистецькі виставки, де представляють українську книжку, вишивки, писанки, різьбу, народній одяг та страви. Українські виставки одержують в

UNWLA Branch 47, Rochester. Sale of pre-Christmas baked goods.

Продаж передріздвяного печива. Зліва Ірина Руснак, Марія Джус, Галина Несторовчи, Марія Крамарчук, Тамара Гривнак, Ема Адамчук, Галина Отапюк.

Home economics chairman of UNWLA Branches 46 and 47 prepering the dinner for "Soyuzanka Day".

Господарські референтки 46-го і 47-го Відділів приготовляють обід на "День Союзянки". Зліва Маруся Ґрабовська, Анна Сохоцька, Евгенія Мосюк, Параня Новосільська, Галина Несторович, Марія Сипняк, Стефанія Костик.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Фраґмент виставки творів Рема Багаутина під час "Дня Союзянки". Зліва Марія Крамарчук, Надія Трач, мистець Рем Багаутин, Ірина Руснак

Section of the exhibit of Rem Bahautyn during "Soyuzanka Day".

пресі високу оцінку. Крім того, впродовж року Відділ влаштовує різні виставки й покази в публічних школах, "плазах", клюбах і бібліотеках. Під час великоднього сезону членки захоплюють американську публіку писанням писанок. Відділ тісно співпрацює з **47-им Відділом** та іншими організаціями і бере участь у місцевих імпрезах.

47-ий Відділ в травні зорганізував для ширшої публіки Рочестеру вечір із висвітленням прозірок з поясненням та орієнтальною музикою "Марокко — леґендарна країна" мистців Оксани і Лавра Полонів. Дохід із цієї імпрези. на їх бажання переслано до Українського Музею в Нью-Йорку.

В червні влаштовано "Ґрадуаційну зустріч" випускників середніх шкіл і "Школи Українознавства ім Т. Шевченка" з громадянством. Ґість промовець Наталка Слюзар із Вашінґтону.

В жовтні зорганізовано прогулянку автобусом членок і нечленок на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Елмайрі, Н. Й. Членки стрінулись із членками Відділів СУА з Сиракуз.

В листопаді членки Відділу Марія Крамарчук і Ірена Михайлюк поділились із *ширшою* публікою своїми враженнями з подорожі до Ґреції. Висвітлено прозірки з поясненнями та виголошено реферат "Слідами старовинних ґреків". На кожних імпрезах для громадянства, як теж на ширших сходинах Відділу господарські референтки вгощали присутніх кавою та солодким.

49-ий Відділ улаштував в грудні для громадянства "Андріївський вечір" з цікавою програмою та перекускою.

68-ий Відділ улаштував у листопаді прощальний вечір для довголітньої, прикладної і жертвенної союзянки Стефанії Жезневської, яка виїхала на постійне перебування в Вашінґтоні. Відділ брав участь в імпрезі "Київський вечір", улаштованій місцевим Відділом ОЧСУ.

97-ий Відділ узяв участь у "Федерейшен Дей" як теж в "Українсько-Американському Дневі". Дуже гарною імпрезою був авторський вечір Лесі Лисак, на якому вступне слово виголосила Оксана Миськів, а покійна авторка зачаровувала присутніх читанням своїх творів. Там теж можна було оглянути виставку ручних робіт членок Відділу.

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТУРА:

Усі Відділи в Окрузі влаштовують продаж печива, що є їхньою чи не єдиною фінансовою базою. Відділи, в місцевостях яких відбувається Окружний З'їзд чи якісь Окружні Конференції, дбають про цілоденне прохарчування учасниць і гостей.

XIX КОНВЕНЦІЯ СУА:

Усі Відділи Округи (крім 85-го) вислали привітання і дописи про їхні Відділи до Конвенційної Книги. У Конвенції брали участь Відділи: **46-ий** Оксана Кулик — голова і Стефанія Павлович — делеґатка.

47-ий Марія Крамарчук — голова і 4 делеґатки: Марія Костів, Марія Лилак, Галина Несторович, Тетяна Шутер. Крім того членки **47-го Відділу** Ірина Руснак як музейна-мистецька референтка СУА і Іванна Мартинець голова Округи. М. Крамарчук придбала оголошень до Конвенційної Книги на 1.085.00 дол.

49-ий Ярослава Борачок — голова, Оксана Салдит і Ева Ковтало — делеґатки і Ніля Стецьків — ґість.

97-ий придбав оголошень до Конвенційної Книги на суму 195 дол. Делеґатки Округи брали активну участь в Конвенції, а саме: І. Руснак була предсідницею Конвенції, Я. Борачок секретаркою, М. Крамарчук мала доповідь на організаційному панелі. Кожна делеґатка брала участь в працях різних сесій. При відзначуванні Відділів за їхню працю для добра СУА і української громади **47-ий Відділ** одержав друге відзначення. Окреме признання одержала А. Макух за приєднання найбільше спонзорів для студентів у Бразілії. До Головної Управи СУА вибрано М. Крамарчук на пост організаційної референтки **47-ий Відділ** став меценатом УМ і одержав на Конвенції грамоту.

ФІНАНСОВА РЕФЕРЕНТУРА:

Усі Відділи Округи (крім 85-го, який у звітовому часі був неактивний) сповнили всі зобов'язання супроти Централі. Крім обов'язкових вплат — **47-ий Відділ** на заклик Головної Управи вплатив на стипендійний фонд ім. Е. Сташків 90 дол., на виховний фонд 200 дол., на видавничий фонд дитячої літератури 300 дол., на фонд СУА ім О. Лотоцької 500 дол., як теж завдяки М. Крамарчук переслано на цей фонд 400 дол. від Андрія Чорнобіля, українського підприємця в Рочестері. З нагоди сумних подій зібрано на Запасний чи Пресовий Фонди "Нашого Життя" 217 дол. і на УМ 93 дол. Разом на суму 1.800 дол. Жертвенність 47-го Відділу заслуговує на похвалу і наслідування.

Іванна Мартинець

УКРАЇНСЬКІ НАЗВИ З КУХОВАРСТВА Й ХАРЧУВАННЯ

Упорядкувала Наталія Чапленко.
Вийшли друком в Нью-Йорку 1980 р. заходами Союзу Українок Америки.

Ціна 6 дол.

Замовляти: UNWLA
108 Second Ave.,
New York, N. Y. 10003

ОКРУГА НОВА АНГЛІЯ

(Хроніка за 1981 р.)

Округа нараховує 5 Відділів. [Хроніку опрацювали Ольга Сусла (73), Ольга Платош-Стеткевич (93), Катруся Зборовська (106), Марта Рудик (108)].

Округа й Відділи вирівняли фінансові зобов'язання до Централі.

Округа була заступлена на XIX Конвенції СУА: з 93-го Відділу були три делеґатки. Голова 108-го Відділу Христина Добчанська-Мельник брала участь у панелі "СУА у 80-их роках".

В червні відбувся "День Союзянки" при активній співпраці 73-го, 93-го, 106-го і 108-го Відділів.

У березні **106-ий Відділ** відсвяткував 10-ліття свого існування.

10-ліття 106-го Відділу СУА, Гартфорд, Конн.

The 10th anniversary of UNWLA Branch 106, Hartford, Conn.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ДІЛЯНКА.

73-ій Відділ: В березні культурно-освітня референтка Тамара Пеленська влаштувала показ писання писанок у головній бібліотеці в Бріджпорті. 30-го травня Відділ був учасником "Міжнароднього Фестивалю", на якому зайнявся мистецькою виставкою.

93-ій Відділ: На сходинах 16-го травня Р. Воробель висвітлювала прозірки з подорожі в Україну, а на сходинах 14-го листопада М. Солук прочитала доповідь про поетесу Ліну Костенко.

Відділи 93-ій і 106-ий спільно влаштували 1) в жовтні "Вишивані вечерниці", 2) у грудні різдвяний базар з мистецькою виставкою наших художників.

108-ий Відділ: В червні зорганізував автобус для української громади на український фестиваль, який відбувся в Garden State Arts Center, N. J. В тім самім місяці 3 членки дали доповіді про Україну, її історію, культуру та народні звичаї в двох публічних школах в Нью-Гейвен. Доповіді були ілюстровані прозірками, вишивками та показом писання писанок.

ІМПРЕЗИ.

73-ій Відділ влаштував у січні продаж вареників для підсилення каси Відділу, а в лютому традиційні запусти.

93-ій Відділ у березні влаштував продаж вареників, а чистий дохід призначив на закупівлю українських книжок для українського студентського клюбу при стейтовім університеті Сторрс з нагоди його 100-ліття. У квітні влаштовано продаж великоднього печива, а в великодню суботу членки прибрали столи на свячення пасок.

106-ий Відділ у квітні влаштував продаж печива перед великодніми святами.

108-ий Відділ в листопаді влаштував разом з "Рідною Школою" успішну забаву "Вишивані вечерниці".

Річну працю закінчив Відділ різдвяною вечіркою, на якій членки з своїми родинами провели кілька годин у святочній атмосфері.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ.

73-ій Відділ: Музейна референтка А. Шуст приєднала 5 нових членів і одного сеньйора. Зібрала знімки з життя давньої еміґрації на терені міста Бріджпорту та виготовила для них метрики. Вислала жіночу сорочку з корсеткою з 1926 р. Це дарунок Ольги Петраківської. Вислала теж мужеську сорочку з 1921 р. і жіночу блюзку, вишивану у Львові в робітні "Труд" в 1935 р. — дарунок Дарії Стахів.

93-ій Відділ відбув в листопаді прогулянку до Нью-Йорку під час якої відвідано Український Музей.

Зібрав для Українського Музею знімки з першого українського поселення.

ВИХОВНА ДІЛЯНКА

73-ій Відділ: Культурно-освітня референтка Тамара Пеленська перевела курс писання писанок для дітей.

6-го грудня Відділ влаштував дитячу забаву, получену з гостиною св. отця Миколая.

108-ий Відділ продовжує вести виховну працю. Успішно веде світличку, до якої ходить 9 дітей. Діти виступали на святі в честь Т. Шевченка та на імпрезі св. Миколая.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

ДІЛЯНКА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ.

73-ій Відділ: Референтка Анна Голик відвідувала хворих, перевела збірку на стипендійний фонд ім. Еви Сташків та збірку для помочі втікачам із Польщі, які перебувають в Австрії. Анна Голик та її сестра Ірина Мельник оплачують стипендію студентові теології з Бразілії.

Стараннням **93-го Відділу** приятелі СУА зложили в 1981 р. 1635 дол. на стипендійну акцію СУА.

106-ий Відділ вислав у травні п'ять пачок до українського сиротинця в Бразілії.

ДІЛЯНКА ЗВ'ЯЗКІВ

93-ій і 106-ий Відділи влаштували 25-го жовтня імпрезу "Український обід" для американського товариства World'sAffair Center, в якім референтка зв'язків 93-го Відділу Р. Воробель є членом екзекутиви. Програма складалася з реферету про Україну (Зірка Рудик), виступу квартету "Черемшина" і показу ноші (збірка Олександри Крупи).

108-ий Відділ перевів у травні акцію в обороні українців, яких переслідують жиди. Вислано около 200 листів підписаних громадянами Нью Гейвену й околиці та вислано їх до Attorney General Smith та до президента Регена.

ДОПИСИ ВІДДІЛІВ І ОКРУГ

ВИСТАВКА В САВТ-ОРЕНДЖ, Н. ДЖ.

Фраґмент мистецької виставки в Сітон Голл Юніверситі в Саут Орендж, Н. Дж. Зліва Лідія Гладка, Наталка Загайкевич, Ірина Качмарська. Фото Юрій Клапіщак.
Section of the art exhibit at Seton Hall University in South Orange, N.J.

Окружна Управа Нью-Джерзі влаштувала мистецьку виставку, яка відбулась у Сітон Гол Юніверситі Ляйбрері в Савт-Орендж (старанням Ліди Гладкої, голови Окр. Управи, яка в тій же бібліотеці працює як президент.

Виставка, яка тривала від 29 березня до 29 квітня 1982 р., мала приміщення в 4-ьох вікнах. Тут були заступлені різні роди народнього й прикладного мистецтва, а саме: вишивки, трипільська й гуцульська кераміки, різьба-інкрустація, та наші чудові писанки. Тому, що був це час великодній, в одній ґабльотці пишались "бабка, писанки, шутка з форситією, ікона", обведена вишиваним рушником, а горою напис "Христос Воскрес".

Виставку опрацювала мист. реф. І. Качмарська при співпраці Наталії Загайкевич і її чоловіка інж. Романа.

Вже в перший день розміщування експонатів, які грали чудовими кольорами взорів, були зацікавлені американські глядачі. Вони просили пояснень щодо техніки писання писанок та орнаментів. Ці пояснення давав інж. Р. Загайкевич. Уклад був ориґінальний, не накопичений. У глядачів було зацікавлення, чого доказом були відвідування з повторенням. Прекрасні вишивки, цікаві, зразково й майстерно виконані експонати в різьбі й кераміці були нам гордістю, що поза межами батьківщини українська жінка може плекати мистецтво не зважаючи на труднощі (бо все було збиране з приватних колекцій). Те, що не признане на рідних землях, досягло свого рівня ось тут. Згадка із знімком про цю виставку була поміщена в 1. "Ессекс Джурнал", 2. "Інсайд Сітон Голл", 3. "Ірвінґтон Геральд" квітень 22. 1982 р. та 4. в церковному бюлетені. Сотні студіюючої молоді та зацікавлені мали змогу не лиш уявляти, але й реально бачити здібності нашого народу і багатство нашої культури.

І. Качмарська

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРІВ 26-ГО ВІДДІЛУ СУА, ГЕМТРЕМК, МІЧ.

Кожного року в часі Зелених Свят 26-ий Відділ СУА має Службу Божу за здоров'я членок і панахиду за померлих членок, а потім спільний обід. Цього року Відділ буде святкувати 50-ліття свого заснування. З цієї нагоди на пропозицію голови Відділу Катерини Кобаси членки погодилися придбати нові прапори. Їх посвячення заплановано на Зелені Свята.

Посвячення довершив о. Севастіян Саболь перед Службою Божою. Всі членки тримали стрічки і тим самим були "кумами". По відправах членки і гості зібралися в шкільній їдальні. Молитву перед обідом проказав о. Саболь і поблагословив страви.

Перша промовляла д-р Маруся Бек. Вона згадала, що цього року припадає пів століття від зорганізування перших

Посвячення прапорів 26-го Відділу СУА, Гемтремк, Міч.

The blessing of the flags of UNWLA Branch 26, Hemtramck, Mich.

Відділів СУА в Дітройті, до яких належить і 26-ий Відділ. Початки були дуже тяжкі панувала економічна депресія, а Америка була новим місцем поселення для наших жінок. Відбулися теж важливі події в організованому житті українських жінок, відбувся Перший Український Конґрес в 1932 р. в Нью-Йорку, що дав почин до заснування нових Відділів СУА. Також появився перший жіночий журнал "Жіночий Світ". Наші піонерки були великими патріотками, працювали жертвенно, а їхня ціль було добро Церкви, українського народу і поміч Рідному Краєві. Належиться признання 26-му Відділові, що його членки працюють з надією, що прийде час, коли станемо господарями на своїй землі.

Отець С. Саболь поґратулював д-р Бек за її промову. Бажав Відділові дочекати відсвяткування 50-літнього ювілею. Нинішнє свято — посвячення нових прапорів — дає запоруку дальшого розвитку Відділу і буде пам'яткою для молодих поколінь.

Промовляла теж почесна голова Відділу Катерина Хом'як. Вона пригадала, що на першім Жіночім Конґресі в Нью-Йорку в 1932 р., д-р Маруся Бек промовляла двома мовами. Присутні подивляли виступ, молодої, професіоналістки-адвоката, яких тоді було мало.

Голова К. Кобаса подякувала промовцям і всім учасникам свята, а зокрема членкам Відділу за пожертви і співпрацю.

На закінчення свята присутні відмовили "Богородице Діво".

Зиновія Камінська,
секретарка

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою з членством СУА та приятелями, що 12-го червня 1982 р. відійшла у вічність на 85-му році життя, покійна **Анеля Рій** з дому Онуфрей.

Покійна родилася в Західній Україні, прийхала до США малою дівчиною з родиною та замешкала у Філядельфії, Пенсілванія, де вона провела свої молоді літа.

Вийшла заміж за Василя Роя та мала одну дочку Олю. У Філядельфії належала до 42-го Відділу СУА.

До Маямі переїхала з мужем в 1944 році. Була активна, старалася з другими відшукувати українські родини. Вони старалися піднайти місце на церкву. За якийсь час знайшли місце з хатою, в якій відправляв Службу Божу о. Данилович, що був у Маямі на емеритурі. Покійна їздила своїм автом і привозила людей на Службу Божу.

Старалася всякими збірками та імпрезами зібрати фонди на українську католицьку церкву. Була співорганізаторкою 17-го Відділу СУА та була його довголітньою головою.

Належала до Сестрицтва Серця Христового та кілька років була касиркою у 368 Відділі Українського Народнього Союзу. Була жертвенна. Парох католицької церкви о. І. Ричкун відправив похорон, який відбувся величаво, прибуло багато приятелів і знайомих, а навіть чужинців, що знали покійну. На панахиді попрощала покійну Анна Скула, заступниця голови 17-го Відділу СУА.

Членки СУА приготовили тризну-обід під проводом Анни Козири господарської референтки. На тризні прощали покійну Дж. Кочкодан, голова сестрицтва Серця Христового. Від СУА сказала кілька теплих слів про покійну Марія Венґльовська, яка з покійною довгий час працювала.

Покійна полишила у великому смутку дочку Олю, два внуки та 7 правнуків, чотири сестри, два брати і жалібну громаду з якою довго працювала.

Похована на цвинтарі Флеґлері Меморіял коло свого покійного мужа.

Спи дорога сестро нехай тобі прибрана американська земля буде легкою.

Соня Микитка
секретарка 17-го Відділу СУА

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

27-го червня 1982 р. на 98-му році життя померла **бл. п. Мирослава Морозова** з дому Дашинич, гербу Сас-Кульчицька. Народилася в 1884 р. в Борщеві, Західня Україна. Батько Покійної був послом до австрійського парляменту в Відні. Середню освіту одержала в Станиславові, вищу у Львові. Вийшла заміж за проф. і дир. Миколу Мороза. Подружжя мало дві дочки — Віру Анну заміжню за о. протопресв. Віталієм Коваленком і Наталію Олександру Дідик.

Покійна відзначалася фізичною красою й була лагідної, погідної, милої вдачі. Була співчутлива до людського горя. Цікавилася національно-громадським життям, бажаючи в ньому єдности.

Парастас відправили 30-го червня ц. р. о. митрат М. Борисенко, о. прот. П. Гринишин та о. прот. О. Лімонченко. Співав хор під проводом С. Козатчука. Промовляли оо. Борисенко й Гринишин, підкреслюючи християнські чесноти Покійної. Співчуття родині передав Блаженніший Митрополит Мстислав і Консисторія.

У похоронах крім згаданих отців узяв участь о. митрат декан М. Ярош, який виголосив прощальне слово. Співав хор під керуванням Віри Левицької. Похоронено Покійну на українському православному цвинтарі св. Андрея в Бавнд Бруку при участі о. протопресв. Ф. Шпаченка, о. прот. В. Покотила й о. М. Петляка.

Тризною проводив д-р Роман Мороз, який у своєму слові накреслив життьовий шлях Покійної і згадав про позитиви Її характеру. Промовляли теж· проф. Іван Коровицький, проф. Дарія Витанович, мґр. Іван Костюк і представник Державного Центру К. Луценко.

Покійна залишила в глибокому смутку дві дочки, зятя, троє внуків, семеро правнуків, племінника, племінницю-похресницю, ближчу й дальшу родину.

У пам'ять Покійної родина й окремі особи склали пожертви на церковні і національні установи· Національна Рада — 100 дол., Церква-пам'ятник 100 дол., Український Музей — 100 дол., церква свв. апп. Петра й Павла — 200 дол., Сестрицтво при церкві свв. апп. Петра й Павла — 100 дол., журнал "Наше Життя" — 100 дол., "Мета" — 10 дол., "Свобода" — 85 дол.

Нехай Господь нагородить їх усіх добром, а Небіжці пішле вічний спокій.

Е. З.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ:

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої членки бл. п. **Стефанії Абрагамовської,** пересилаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Управа 17-го Відділу СУА,
Маямі, Фльоріда

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Гунчак,** матері наших членок Наталки Мельник і Орисі Паславської та свекрухи нашої членки Слави Гунчак, складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині покійної висловлюємо наші щирі співчуття,

Управа і членки 62-го Відділу СУА,
Ґлен Спей

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. інж. Стефана Юрчинського,** мужа нашої господарської референтки Надії, членки 11-го Відділу СУА в Трентоні, Н. Дж. складають на "Запасний Фонд Нашого Життя":

20.00 дол.: Марія Вірщук;
по 10.00 дол: Оксана Микитин, Надія Ґулай, Богданна Осадца, Софія Головко, Володимира Ґіль, Емілія Панасюк, Ольга Джаман, Стефанія Повалячик;
по 5.00 дол.: Ірина Турчин, С. Шилкевич, Софія Татомир, Юстина Надраґа, Анастазія Бойцун, Софія Лотоцька.
Разом: 130.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефи Ґрубської** членки 28-го Відділу СУА і приятелі зложили на Пресовий Фонд "Нашого Життя"
по 10.00 дол.: Ірена Качмарська, Марія Дурбак, Ольга Муссаковська, Степан Гук, Евгенія Плескачевська, Марія і Оля Плакиди, Емілія і Михайло Цяпки, Василь Ґнатів, Дмитро Бобеляк;
по 5.00 дол.: Володимира Бакун, Зеновія Воробець, Кость Гречак, Неоніля Беднарська.
Разом 100.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Мирослава Менцінського,** мужа нашої довголітньої членки Александри Менцінської і зятя нашої членки Софії Закревської, складаємо на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" 20.00 дол.

Членки 74-го Відділу СУА,
Чікаґо

Як нев'янучий вінок на свіжу могилу **бл. п. Анни Смеречинської,** довголітньої і найстаршої членки засновниці 47-го Відділу СУА, Рочестер, Н. Й., зібрано 100.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя" і 100.00 дол. на Український Музей. Опечаленим дочкам Анастазії Смеречинській і Мирославі Приймак та їхнім Родинам пересилаємо вислови глибокого співчуття,

47-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки,
Рочестер, Н. Й.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Віри Теодорович** складаємо 10.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької, а Вельмишановній Родині висловлюємо щирі співчуття,

99-ий Відділ СУА,
Вотервліт, Н. Й.

В пам'ять мами **бл. п. Ольги зі Смулків Кашубинської,** громадської і релігійної діячки Сокальщини і на еміґрації в Реґенсбурзі, членки 33-го Відділу СУА, складаю на Фонд ім. Олени Лотоцької 200.00 дол.,

Ірина Кашубинська

В пам'ять тітки **бл. п. Марії зі Смулків Хрищевої,** організаторки жіноцтва Союзу Українок і кооперації Сокальщини, членки 64-го Відділу СУА Н. Й., складаю на Фонд ім. Олени Лотоцької 200.00 дол.,

Ірина Кашубинська

З приводу смерти **Юрія Лаврівського і Марії Пашковської** — чоловіка і мами нашої довголітньої приятельки Ірини Лаврівської в Боффало, складаємо через 47-ий Відділ СУА 50.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя" та пересилаємо вислови глибокого співчуття,

Марта Крамарчук, Галя і Мірко Тицькі, Нуся і Ромко Чорнобілі, Марійка і Іван Крамарчуки
Рочестер, Н. Й.

Замість квітів на могилу мого найдорожчого, незабутнього мужа **бл. п. Миколи Кізими** у другу болючу річницю відходу у вічність, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",

Анна Кізима

В пам'ять дорогого краяна бл. п. професора **Богдана Стефановича** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складаємо 20.00 дол.

Ліда і Микола Бульби з Родиною

КИМ БУТИ?

Ескімоська казка

Був собі Кайнехак — ведмежатко. Одного дня став він вередувати, батьків не слухатись.

— Не хочу я ведмедем бути! Хочу іншим звіром стати!

Сказав так і втік. Ішов-ішов, у тундрі опинився. Добре там, квітів багато, сонце гріє.

Біля нірки ховрашок сидить, передні лапки звісив, на хвостик спирається, свище — ніби пісню співає.

«Я теж хочу стовпчиком стояти, — думає ведмежа, — і свистіти, як ховрашок.». — Сів Кайнехак на горбок, передні лапки звісив, на хвіст обперся — зовсім як ховрашок. Та й ну свистіти... та вийшов не свист, а гучний рев. Злякався ховрашок і втік. Прикро стало ведмедикові, пішов геть.

Іде він далі, коли це бачить — олені пасуться. Підійшов він до одного з них, питає:

— Ти хто такий? Я ще таких рогатих звірів не бачив.

— Я олень.

— Я теж буду оленем.

— Гаразд, мені веселіше буде. Ану, побіжімо! Хто швидше?! — Поки ведмежатко шкандибало на своїх кривих ногах, з оленя зник і слід.

«Не так вже й цікаво оленем бути!» — міркує Кайнехак. І пішов собі далі. Неподалік від озера побачив він качку.

«Краще стану я качкою: вона й ходить не так швидко, і літати вміє!» — Став ведмедик на задні лапи, передніми замахав, наче крилами, стрибнув щосили... та й гепнувся на землю.

— От я повчу тебе, як слід літати, — сказала качка. — Ходімо до берега, там з кручі легше починати!

Стала качка на самісінькому краєчку, крила розп'яла й полетіла понад водою.

Стрибнув за нею Кайнехак — та як шубовсне у воду!

З головою поринув, виринув, лапами по воді б'є, пирхає, ледве виліз на сушу.

Стоїть мокре ведмежа, отряхається. Вода холодна, радости мало, коли зуб на зуб не попадає!..

Пішло ведмежатко геть та й зустрілося з батьком, з матір'ю та меншим братіком. Ідуть вони тихо та мирно, на ягідне поле прямують.

— Ні, — вирішив Кайнехак, — краще бути добрим ведмедем, чим перед іншими соромитись.

Ківагме
Ескімоський казкар

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Ню Йорк, Н.Й. США.

ЗАГАДКИ

МАРІЙКА ПІДГІРЯНКА

Відгадайте котра картинка відповідає загадці. Доповніть слова і зазначіть число картинки і відповідну літеру загадки.

3

Звірята рогаті,
Та ще й бородаті,
Ходять пастись в лози.
Хто? Вгадайте!...

(К — — И)

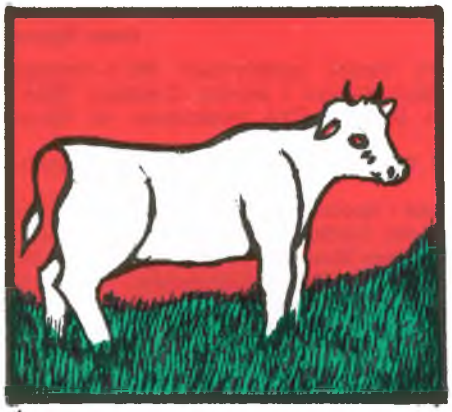

1

Живе у лісі на горісі,
Має кожушину.
Як кожушок розірветься —
Впаде у долину.

(Г — — — Х)

2

Малесенька хатка,
А в ній — коліщатка.

(Г — — — — — — Х)

5

6

Коли напасеться,
В коморі знайдеться
Молока коновка.
А хто дасть?

(К — — — — — А)

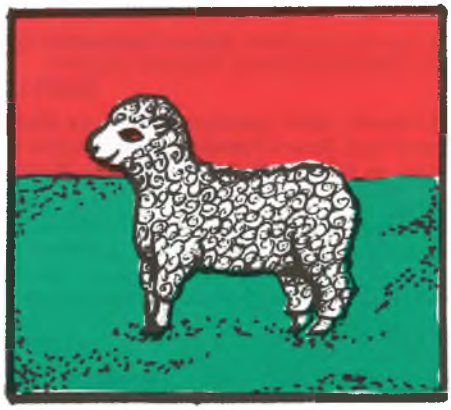

І мала, і кучерява,
І тихенька, і ласкава.
Песик її стереже,
Баба доїть і стриже.
Має брата баранця,
Називається...

(В — — — Я)

4

Біле як сніг,
Надуте як міх,
Лопатами ходить,
По болоті бродить.

(Г — — — А)

Мал. Ельмира Ґеруляк

На спомин нашої найдорожчої і невіджалуваної Мамці **бл. п. Мирослави Морозової** з дому Дашинич Сас Кульчицької, складають
25.00 дол. на Союз Українок,
25.00 на Пресовий Фонд "Нашого Життя",
50.00 дол. на Український Музей
донька Віра з мужем о. Віталієм Коваленки
50.00 дол. на фонд "Бабуні" **д-р Юрій з дружиною Христею Свищуки**
50.00 дол. на фонд "Бабуні" **Доріян з дружиною Марією Рибаки**
Разом: 200.00 дол.

Замість квітів на свіжу могилу моєї товаришки **бл. п. Стефанії Грубської,** складаю 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" і 50.00 дол. на Український Музей. Мужеві Омелянові Ґрубському висловлюю щире співчуття,
Ірина Гриневич

У світлу пам'ять відходу у вічність моїх незабутніх приятельок **Дарії Нижанківської-Снігурович**, солістки балету та хореографа, та улюбленої письменниці **Лесі Лисак-Тивонюк,** пересилаю 30.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",
Валя Калин-Магмет

В пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Д-ра мед. Теофана Куницького,** який упокоївся у Бозі дня 30-го травня 1982 р. складаю 30.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",
Ірена Шехович-Куницька

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Смеречинської** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"
М. і С. Залітачі

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. проф. Михайла Загайкевича,** батька Ірини Кіндрачук, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а Родині висловлюємо щирі співчуття,
Олег й Іванна Ратичі

В пам'ять покійної **Іванни Приймової** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",
Ольга і д-р Роман Морози

В пам'ять мого незабутнього мужа **Василя Гусара,** та подруги моєї **Ольги Грицай-Нирої,** замість квітів складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".
Дарія Гусар

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Гунчак**, матері нашої свахи Соні Борецької та бабуні нашого зятя Ореста Лебедя, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дітям, внукам та всій родині висловлюємо наші щирі співчуття,
Наталка і Василь Думи

З приводу смерти **сл. п. Елисавети Манько**, матері Іванни Бучак, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Щирі співчуття родині покійної,
Теодозія Савицька

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Івана Крупського** мужа моєї тіточної сестри Асі, пересилаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",
Марійка Данилів з родиною

В пам'ять моєї дорогої товаришки шкільної лавки **св. п. Дарії Ярославської-Столярчук** складаю 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя",
Александра Воробкевич

Замість квітів на свіжу могилу доктора мед. **Юрія Городиловського,** сина адвоката Михайла і Галини Городиловських, і нашого кузена зі Золочева складаємо на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" 10.00 дол.а Родині висловлюємо щирі співчуття,
Стефа, Леонтина і Ірина Федорчаки зі Золочева

Замість квітів на могилу моєї товаришки **сл. п. Меланії з Мормуровичів Дубицької** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя",
Марія Козак

В пам'ять **покійної Оленки Савицької** складаємо на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол.,
д-р Джан і д-р Діяна Ґленн

Замість квітів на могилу спочилої **Стефи Ґрубської** складаємо 26.00 дол. на передплати журналів "Наше Життя" для двох "Бабусь",
Марія і Володимир Миськи з Вільмінґтону

В світлу пам'ять дорогої мамці **Агафії Гопки** складаю 13.00 дол. на журнал "Наше Життя" для "Бабусі'",
Ірина Клос

В пам'ять покійної мами мого мужа **бл. п. Валєрії Будної** складаю 13.00 дол. на передплату журналу "Наше Життя" для "Бабусі",
Анна Будна

Вшановуючи пам'ять нашої незабутньої **бл. п. Оленки Савицької,** дочки Марії Вірщук і внучки Стефанії Повалячек, членок 11-го Відділу СУА складаємо на Фонд ім. Олени Лотоцької:
по 25.00 дол. Дарія і Теодозій Самотулки, Стефан Сідлярчук (Бостон, Масс);
по 20.00 дол. Ярослава і Ярослав Лабки, Богданна і Мирон Осадци, Емілія Панасюк, Люба і Володимир Мриглоцькі;
по 10.00 дол. Оксана і Іван Микитини, Надія і Роман Ґулаї, Романа Мицик, Дарія Кузик, Надія Юрчинська, Людмила Сердюк, Юстина Надраґа, Павліна Скремета;
по 5.00 дол. Софія Татомир, Софія Головко, Марія Сеник.
Разом: 225.00 дол.

Замість квітів на могилу **сл. п. Оленки Савицької** складаю 50.00 дол. на Фонд СУА ім. Олени Лотоцької, а чоловікові, дітям і родині Покійної слова співчуття,
д-р Уляна М. Саноцька

В пам'ять мами **бл. п. Татьяни Дацъ Дичкевич**, організаторки Союзу Українок Глинянщини, складаю 50.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької,
Люся Медицька

В пам'ять **сл. п. Оленки з Вірщуків Савицької** складаємо 30.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької,
Маруся і Іван Дурбаки

Замість квітів на могилу **професора Юрія Лаврівського** на Фонд ім. Олени Лотоцької складають:
Семен і Ірена Дорощак, 25.00 дол.;
Михайло і Оксана Садит 15.00 дол.
Маріян і Ярослава Борачки 10.00 дол.;

В пам'ять **бл. п. Оленки Леськів Савицької**, на Фонд Олени Лотоцької складаємо 15.00 дол. Шановним батькам і родині складаємо щирі співчуття,
Роман і Олександра Луцики

In memory of my dear mother **Mrs. Angela Rij**, who died June 1, 1982 I am donating $100.00 for the fund of Olena Lotocka,
Olga Lisovitch — daughter

In memory of **Olenka Sawycky**, I am donating $10.00 for Press Fund of "Our Life",
Joan Wylie

УВАГА!

1. Текст "замість квітів", побажань з різних нагод тощо, з датком на Пресовий і Запасний Фонди журналу "Наше Життя", поміщується без додаткової оплати на Пресовий Фонд.

2. Текст "замість квітів", побажань з різних нагод тощо, із датком на ІНШІ ЦІЛІ, поміщується за оплатою на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя":

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

Від Редакції

Редакція не приймає матеріялів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити неввічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 і по полудні від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646. Адреса: 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА У М

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Стусик,** мами п. Богдана Стусика, на Український Музей складає пожертву 25.00 дол.,

Американський Кеннел Клюб

На свіжу могилу **бл. п. Івана Крупського** складаємо на Український Музей 10.00 дол. а родині покійного висловлюємо наше співчуття,

Марія і Богдан Березі

В пам'ять **бл. п. інж. Олександра Негребецького** складаємо 10.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку,

Іванна і Ярослав Клими

Замість квітів на могилу **бл. п. інж. Олександра Негребецького** складаю 10.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку,

Мирослава Савчак

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-р Івана Крупського** складаємо 10.00 дол. на Український Музей,

Роман і Надія Ґулаї

Замість квітів на свіжу могилу дорогої тітки **бл. п. Марії Гарасимів** на Український Музей 25.00 дол. зложили,

Кіра і Зенон Івасикові

В четверту річницю відходу у вічність **сл. п. пастора Григорія Кузева,** складаю 25.00 дол. на Український Музей,

Марія Стефанів

В пам'ять **бл. п. Віри Теодорович** жертвую 25.00 дол. на Український Музей,

Надія Касянчук

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Агафії Федунь,** яка померла в Торонто, Кан., складаю 25.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку. Родині Покійної пересилаю щирі співчуття,

Анна Капітан

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Олени Федак-Шепарович,** мами Ольги Кузьмович, складають 20.00 дол. на Український Музей,

Іван Костюк з дружиною

Замість квітів на могилу **Осипа Кушніра** складаю пожертву 20.00 дол. на Український Музей.

Марія Матковська

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефи Ґрубської,** членки 28-го Відділу СУА в Ньюарку, н. Дж., склали на Український Музей в Нью-Йорку

по 20.00 Марта і Микола Стецiв, Юлія і Марія Демчуки;
по 10.00 Альбіна і Теодор Луцишини;
5.00 Іванна Кононів.

В пам'ять **бл. п. Оленки Савицької** складаємо 20.00 на Український Музей,

Уляна і Олег Омецінські

Замість квітів на свіжу могилу дорогого приятеля **бл. п. інженера Романа Гевка** складаємо 20.00 на Український Музей в Нью-Йорку. Родині висловлюємо щире співчуття,

Ніна Лощенко і Неоніля Винярська

На свіжу могилу **бл. п. Теофіля Турчана** складаємо на Український Музей 10.00 дол.,

Марія і Богдан Березі

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

70-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. В. БОБЕНКО, ПАССЕЙК, Н. ДЖ.

На надзвичайних загальних зборах Відділу, які відбулися 16-го травня 1982 р., вибрано нову управу в такому складі:

Дарія Колатало — голова, Олена Кобзар — 1-ша заступниця голови, Марійка Мартинюк — 2-га заступниця голови, Ольга Мочула — секретарка, Ліда Ігнат — касирка.

Референтки: Марійка Мартинюк — пресова, Стефа Покора — організаційна, Марія Бакалець — культурно-освітня, Ірена Цапар — імпрезова, Тамара Гурин — зв'язків, Галина Бобеляк — суспільної опіки.

Контрольна Комісія: Ірена Чайківська — голова, Стефанія Квасовська — член, Ольга Буртик — член.

74-ИЙ ВІДДІЛ, ЧІКАҐО

Загальні збори Відділу відбулися 21-го квітня, 1982 р. До управи вибрано: голова — Олена Турула, заступниця голови — Софія Дачишин, секретарка — Ольга Папас, касирка — Марія Баранська.

Референтки: організаційна — Ірена Попович, культурно-освітня — д-р Тамара Тимцюрак, суспільної опіки — Софія Роман.

Контрольна комісія: Ірена Дмитерко, Марія Радивил, Галина Харук.

Олена Турула,
голова

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined — by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N. Y., N. Y. 10003

Subscription in the United States of America $13.00, half year $7.00, single copy $1.30.

COUNTRIES OTHER THAN U. S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 13.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна ... 13.00 дол. піврічна 7.00 дол. Поодиноке число 1.30 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за вийнятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїй валюті, в сумі яка дорівнює вартості 13.00 американських долярів.

Printed in U. S. A. by Computoprint Corporation, 335 Clifton Ave., Clifton, N. J., 07011
©Copyright 1981 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional mailling offices" Return to "Our Life" Magazine, (USPS 414-660) 108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Церковний взір з напрестольного обруса. Із збірки д-ра Климентія Б. Габданк-Рогозинського.
Рисувала Ольга Трачук.
Взір надається на занавіси-драперії. Червоні нитки DMC ч. 321

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.